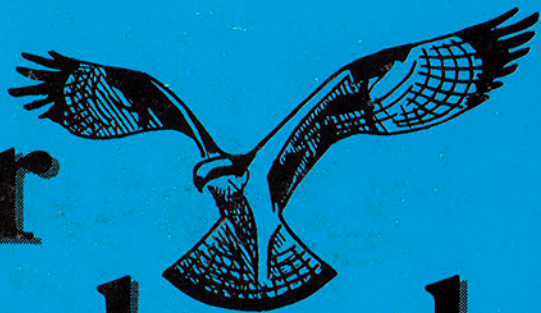

Fåglar i Sörmland

Fåglar i Sörmland

Fåglar i Sörmland ges ut med två nummer per år av Föreningen Sörmlands Ornitologer som är en ideell regionalförening till Sveriges Ornitologiska Förening. FSO verkar för vidgad kännedom om och bättre levnadsbetingelser för de sörmländska fåglarna. Vi vill också sprida intresse för ornitologi. Medlemskap i FSO för 2001, vilket inkluderar föreningens tidning, erhålles genom att sätta in 125 kronor på postgiro 773 78-8. Familjemedlem 25 kr. Ansvarig utgivare för FiS är FSOs ordförande, Marianne Mattiasson (0155-570 45).

Medlemservice

Adressändring, medlemskap, försäljning etc.
Kassör Urban Rundström, Åsgatan 49,
641 34 Katrineholm, 0150-333 71.
urm.bird@alfa.telenordia.se

Redaktör

Göran Altstedt
Svärta Skogshall
611 93 Nyköping
0155 - 22 53 46
guralt@swipnet.se

Redaktionellt material

Allt redaktionellt material skickas till redaktören. Helst som e-post eller på diskett med bifogad utskrift. Givetvis tas även hand- och maskinskrivet material emot. Bilder skickas till redaktören som dia eller papperskopia. **Manusstopp** för nr 1/2002 är den 1/4.

Upplaga: 400ex

Tryckeri: Dahlströms tryckeri, Nyköping.

Omslag: Sandlöpare. Foto: Leif Nyström
Tofslärka. Foto: Göran Altstedt

Innehåll

Förord.....	3
Hartsö-Enskär fågelstation 2000.....	4
CES Sörmland 2001.....	14
Kungsörnen Pedro.....	18
Missfärgad Fågel i Katrineholm.....	19
Trädgårdsträdskrypare.....	20
Mindre gulbena.....	21
Vad har styrelsen gjort?.....	22
Fågelförsäljning.....	23
Spetsstjärtad duva.....	24
Horn 2001.....	26
Skåda vid Stensjön.....	27
Gåsräkningen i Sörmland.....	28
Ganska aktuella observationer.....	31
Enskärnytt.....	34

Lokalföreningar

Ornitologiska Klubben i Eskilstuna
Lars Eriksson
016-641 19

Katrineholm/Vingåkers
Ornitologiska Förening
Agne Swenzén
0150-182 97

Fågelföreningen Tärnan
Nyköping/Oxelösund
Ingvar Jansson
0155-28 73 73

Strängnäs Ornitologiska Klubb
Staffan Hellbom
0159-303 49

Södertäljes Ornitologiska Förening
Stig Stried
08-550 944 17

FÖRORD

Du kanske undrar varför rapporten från Hartsö-Enskär fågelstation saknades i supplementet, och istället ligger i detta nummer? Förklaringen är att föreningens ekonomi inte tillåter att något av numren blir för tjockt och därmed för tungt för enkelt porto. Den för året något mer omfattande fågelrapporten gällande år 2000, medförde att innehållet i supplementet var tvunget att delas upp.

En pinsam detalj med detta nummer är givetvis utgivningsdatumet. En förklaring är att Supplementets iordningställande drog ut på tiden, och sedan var under-tecknad bortrest i flera omgångar under september-november. Trots detta fanns dessvärre inte tillräckligt med material när jag började sammanställa detta nummer i slutet av november, och således dröjde det tills nu innan nummer 2/2001 blev färdigt.

Till nummer 1/2002 räknar jag dock med att kunna vara ifatt, och hoppas kunna leverera ett rykande färskt vårunummer under första hälften av maj månad. Detta förutsätter givetvis att tillräckligt material inkommer under vårvintern. Där kan Du som läsare göra en ovärderlig insats genom att skriva några rader om det Du tycker känns angeläget. Presentationer av fågellokaler, korta som långa berättelser om egna upplevelser i fält...Allt är välkommet!

I vanlig ordning finns flera återkommande inslag även i detta nummer. Tage Wahlberg fortsätter att dela med sig av sina spännande och intressanta upplevelser. Vi får lite insikt i styrelsens arbete och givetvis lite (in)aktuella observationer.

Nytt, men förhoppningsvis återkommande även det, är Enskärnytt sist i tidningen. Där kommer vi försöka följa upp bland annat röjningarna på ön, och även nyheter relaterade till själva ringmärkningen.

Göran Altstedt
Redaktör

Hartsö-Enskär fågelstation 2000

Meddelande nr 66 från Hartsö-Enskär fågelstation

Verksamheten under året bestod som vanligt av häckningsstudier och ringmärkning av tättingar på södra Enskär under hösten. Höksångaren verkar tyvärr försvunnen från Enskär och ungproduktionen i ytterskärgården går dåligt för flera arter, även om tordmulen hade ett ganska bra år. Under hösten arbetade 16 personer med fångst av flyttande småfåglar på Enskär. Säsongen blev kort p g a personalbrist, men ändå fångades ungefär normalt antal fåglar. Invasionsarterna var fåtaliga denna höst. Ett par skolklasser och några andra grupper guidades på plats. Tack vare samarbete med länsstyrelsen kunde röjningsarbeten i större skala genomföras i syfte att öppna upp de forna strandängarna. Ekonomiskt bidrag från Landstinget gjorde att vi bl a kunde satsa på bättre sanitära förhållanden med dusch etc samt ordna personaltransporterna med reguljär båttransport. Vår egen tillverkning och försäljning av fågelholkar är även fortsättningsvis en viktig inkomstkälla för att klara driften vid fågelstationen.

VERKSAMHETSPERIODER

Under året besöktes verksamhetsområdet, dvs Enskär och skärgården närmast öster därom, i något mindre omfattning än under tidigare år. Framförallt gjordes färre besök under vintern/våren och under sensommaren. Sammanlagt blev det dock drygt 70 dagar under året, varav 51 dagar under ordinarie höstsäsong (aug-okt) på Enskär.

P.g.a svårigheter att rekrytera personal och för att slippa avbrott under pågående fångst valde vi att starta höstens fångstinsats först den 26/8 (senaste start någonsin!) och vi stängde av samma skäl redan den 14/10.

Inventering av höksångare på Enskär skedde den 9-10/6, inventering/ringmärkning av tordmule den 4/7, 9/7 och 15/7 samt fångst/ringmärkning på Enskär förutom under ovan angivna period även 16-22/7, 27/10 och 25/11.

PERSONAL

Från stationsledningen framförs ett varmt tack till samtliga medhjälpare, vilka under hösten arbetat helt ideellt med ringmärkningen under det antal dagar som anges inom parenteserna nedan.

Ringmärkare: Göran Altstedt (10), Kent Carlsson (4), Nicke Helldorff (7), Christer Larsson (7), Bengt Lindström (4), Jan Oldebring (4), Urban

Rundström (8), Gunnar Sjö (15) och Lennart Wahlén (9).

Assisterer: Kalle Brinell (4), Lillemor Däckfors (2), Anita Eriksson (8), Per-Åke Hägerroth (9), Ola Jonsson (5), Katrin Rundström (8) och Rakel Sjö (15).

VÄDRET UNDER HÖSTEN

Augusti: Efter ett dåligt sommarväder blev augusti bättre, med normala månadsmedelvärden för både nederbörd och temperatur. På Enskär växlade vädret under den sista veckan (med verksamhet) mellan vackra dagar, regn den 27:e (9 mm) och skurar den 29:e (6 mm). Vindarna var mest svaga-måttliga SV-SO.

September: Stabilt högtrycksväder med mycket sol och lite nederbörd dominerade denna septembermånad. Stockholm hade t ex sin soligaste septembermånad på hundra år. För Enskärs del förekom ett rejält undantag då ett kraftigt regnområde rörde sig från söder upp mot Östergötland/Sörmland natten mot den 3/9, och samtidigt var det blåsigt med NO 13 m/s. Även under perioden 8-10/9 var det ostadigt med västliga vindar på 12-13 m/s. Den 13/9 blåste det O 10 m/s och den 28/9 SO 10 m/s, andra hälften av månaden dominerades fö helt av vindar från sektorn S-O.

På Enskär uppmättes 48 mm regn den 3/9, därutöver endast några få mm under resten av månaden. Totalt blev det ungefär genomsnittlig månadsnederbörd, men med uppehållsväder de allra flesta dagarna upplevdes denna september som mycket torr. Månaden uppvisade också ett temperaturöverskott på drygt en grad.

Oktober: En ovanligt mild, blöt och solfattig oktobermånad. Temperaturöverskottet vid sörmulandskusten var drygt 3 grader och nederbörden var ungefär dubbelt så stor som normalt.

På Enskär uppmättes 11 mm regn den 2/10, 13 mm under natten mot den 6/10 och ca 15 mm den 11-13/10. Under perioden låg dagstemperaturen stabilt omkring 15 grader och på nätterna sjönk det inte under 10 grader.

Dominerande vindriktning var från SO, blåsigast den 9-11/10 med upp till 16 m/s den 11/10 och totalt fyra dagar med minst 10 m/s under månadens två första veckor.

INVASIONSARTER

Arturvalet baseras på den lista som upprättats inom projektet Nordiska Invasionsfåglar. Under hösten 2000 var det endast stjärtmes och tallbit som var talrikare än normal, i viss mån även svartmes. Ugg-lorna flyttade inte alls denna höst, knappast hackspettarna heller.

Fjälluggla *Nyctea scandiaca*

Ett exemplar rastade på skäret Kistan allra längst ut mot öppna havet den 15/1. Det var första fyndet i området, förutom en individ som sågs av icke-skådare på ön Ringsö strax norr om Hartsö i mars 1995.

Spillkråka *Dryocopus martius*

Tjugotvå obsdagar och "normala" (lokala?) 5 ex ringmärktes.

Större hackspett *Dendrocopos major*

Obsad 18/7 och tio dagar 10/9-2/10, totalt ringmärktes blott 3 ex. Alltså ett svagt flyttningsår för arten, möjligen endast lokala fåglar i rörelse.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Sågs dagligen 16-21/7 varvid en ungfågel ringmärktes, under hösten endast sju obsdagar 13/9-14/10 med ytterligare en årsunge ringmärkt. Sannolikt lokala fåglar, arten häckar troligen årligen på Enskär och säkert på Hartsö i närheten.

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Ingen obs under ordinarie höstsäsong, men den 11/11 sågs 7 ex och den 25/11 sågs flera flockar om totalt 300-400 ex på södra Enskär.

Stjärtmes *Aegithalos caudatus*

Ganska kraftig invasion med start redan den 22/9. Fram till stängningen den 14/10 ringmärktes 49 ex, den 27/10 ytterligare 17 ex och den 25/11 fångades 10 ex som inte märktes.

Talltita *Parus montanus*

Endast en obs, den 1/10 hördes 1 ex.

Svartmes *Parus ater*

Få obsdagar (9) 14/9-14/10, men ändå 34 ex ringmärkta, vilket tyder på en måttlig flyttning.

Blåmes *Parus caeruleus*

Observerad endast 30 dagar (av 51 möjliga 26/8-14/10 samt 27/10) varvid låga 29 ex ringmärktes. Genomsnittlig fångst 1965-2000 är 108 ex.

Talgoxe *Parus major*

Observerad 42 dagar (av 51 möjliga) under hösten och 84 ex ringmärkta är exakt som medelvärdet 1965-2000.

Nötväcka *Sitta europaea*

Ingen flyttning. Tre observationer i mitten av september utgjordes sannolikt av lokala fåglar. arten häckar på Enskär.

Trädkrypare *Certhia familiaris*

Måttlig flyttning med 48 ringmärkta under 33 obsdagar (främst 14/9-14/10) samt ytterligare 5 ex märkta 27/10. Genomsnittsfångst 1965-2000 är 57 ex.

Gråsiska *Carduelis flammea*

Svag flyttning, 13 ex ringmärkta under sjutton observeringsdagar 24/9-14/10.

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Sex obsar av några småflockar 4-7/10, totalt några tiotal individer.

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Ett exemplar sträckte 5/10 och ytterligare ett par flockar om något tiotal ex den 7/10.

Obestämd korsnäbb *Loxia sp*

Nio obsar i andra hälften av september och två i oktober, totalt omfattande drygt 50 ex.

Tallbit *Pinicola enucleator*

Höstens/vinterns invasion kom igång ganska sent och det var först vid ett besök den 11/11 som arten noterades på Enskär, en flock om 40 ex. I samband med röjningsarbeten på södra udden den 25/11 sågs 200-300 ex uppdelat på flera flockar. Ett 50-tal var ganska stationära och av dessa fångades 6 ex.

Invasionen blev inte lika stor som 1998 men många flockar sågs i östra Sörmland under nov-dec.

Domherre *Pyrrhula pyrrhula*

Endast en obs, en individ hördes samma dag som höstsången avslutades (14/10).

ÖVRIGA OBSERVATIONER

Under år 2000 observerades totalt 153 fågelarter inom fågelstationens verksamhetsområde, varav fjällgås, fjälluggla och trädgårdsträdskrypare var nya. Därmed har 255 arter setts under åren 1965-2000. Här nedan redovisas några av de mest intressanta observationerna under året. Ytterligare information lämnas under rubriken Ringmärkning, medan observationerna av vissa arter presenteras enbart i den sörmländska fågelrapporten för år 2000.

Om inte annat anges, så har observationerna gjorts vid Enskärs södra udde. Med "de yttre skären" avses området kring Hamnskär/Garkast.

Tallbit, som både observerades och fångades under hösten. Trots att två flitiga fotografer fanns med vid fångst-tillfället hade ingen av dem kamera med(!). Foto: Göran Altstedt (vid annat tillfälle)

Smålom *Gavia stellata*

En obs i september och tre i oktober.

Gråhakedopping *Podiceps griseigena*

Tio obsdagar 22/9-14/10, som mest 3 ex 1/10.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Oförändrat endast en koloni i området (strax utanför fågelskyddsområdet).

Bläsgås *Anser albifrons*

Tre obsar av denna icke årliga art: 1 ex mot SV 26/9, 17 ex mot SV 10/10 och 2 ex mot SV 14/10.

Fjällgås *Anser erythropus*

Ett exemplar sågs en kort stund vid södra Enskär den 13/10, ny art för området.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Förutom en obs 26/8 (ur den sörmländska häckpopulationen?) sträckte arten 7-14/10 med totalt ca 200 ex.

Prutgås *Branta bernicla*

Fem obsdagar (16/9-10/10) med 8 flockar om totalt ca 270 ex som sträckte mot SV.

Gravand *Tadorna tadorna*

Lyckade häckningar för 3-4 par.

Snatterand *Anas strepera*

Tre observationer av ett par vid vardera tillfället: 24/3, 31/3 och 10/4.

Alförrädare *Polysticta stelleri*

En honfärgad rastade öster om Lilla Gråskär 10/4.

Svärta *Melanitta fusca*

Två häckningar, bo med 5 ägg på Måsklubben 9/7 och en hona med två små ungar vid södra Enskär 17-21/7.

Antal obsdagar för rovfåglar under hösten: Havsörn(36), brun kärrhök(1), blå kärrhök(2), duvhök(4), sparvhök(31), ormvråk(4), fjällvråk(1), fiskgjuse(2), stenfalk(3), lärkfalk(2).

Sandlöpare *Calidris alba*

En adult rastade tillsammans med kärnsnäppor vid Garkast den 19/8.

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Vinterbesöken vid de yttre skären uteblev nästan helt detta år, varför kontrollen av rastande skärnsnäppor tyvärr blev bristfällig. Observerad vid Torskbåden den 7/1, en flock om ca 180 ex sågs vid de yttre skären den 11/3 (inklusive en färgmärkt individ), en flock om ca 200 ex den 24/3 och observerad i samma område även 25/3 och 31/3, dessutom rastade 1 ex vid södra Enskär den 3/10.

Roskarl *Arenaria interpres*

Åtminstone en lyckad häckning, ett par med flygga ungar fanns på St Tärnskär 15/7.

Ytterligare 20 arter vadare observerades under 2000, bl a kustpipare (8 obsar), kustsnäppa (1 obs), spovsnäppa (2 obsar) och myrspov (1 obs).

Labb *Stercorarius parasiticus*

Tre lyckade häckningar.

Småtärna *Sterna albifrons*

Två exemplar sträckte tillsammans mot SV vid Garkast den 19/8.

Sillgrissla *Uria aalge*

Häcker inte i området. En obs i juli (2 ex tillsammans), två i september och en i oktober.

Tordmule *Alca torda*

Ca 160 par häckade eller gjorde häckningsförsök på sexton olika skär, vilket är en liten nedgång från 1999 (180 par). Nu ringmärktes 68 boungar och 3 vuxna i samband med inventeringen. Misstänkt minkpredation åtminstone på Hamnskär.

Tobisgrissla *Cephus grylle*

Ses med något eller några tiotal vuxna under häckningstid, men lyckade häckningar är sällsynta - detta är ingen alls konstaterad.

Berguv *Bubo bubo*

Ett exemplar sågs på Garkast 15/1 och ett exemplar på Enskär 22/7.

Jorduggla *Asio flammeus*

Ett exemplar sågs på Enskär den 11/11.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Enstaka fåglar sträckte vid södra Enskär 19/9 och 29/9.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Den 9-10/6 inventerades Enskär, men ingen höksångare kunde upptäckas. För första året alltså ingen obs alls, arten har inte häckat på Enskär sedan 1996. Populationen på Enskär, som för trettio år sedan uppgick till över tio par, är därmed försvunnen och arten är samtidigt borta som häckfågel i hela Sörmlands rapportområde.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus*

Ett exemplar fångades på södra Enskär den 29/9, det sextonde vid stationen sedan 1965.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Ett exemplar sågs på södra Enskär 20/7 och under hösten fångades 5 ex, varav 2 ex redan i slutet av augusti och övriga 26/9 (1 ex) resp 7/10 (2 ex).

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*

Årets häftigaste art! Ett exemplar nätfångades och ringmärktes på södra Enskär den 20/9. Första fyndet vid fågelstationen och i rapportområdet, se separat redogörelse.

RINGMÄRKNINGEN

Totalt fångades 3532 ex under hösten, vilket är en relativt normal summa med hänsyn taget till den förkortade säsongen. Dessutom ringmärktes 74 boungar och 3 vuxna (tordmular) vid de yttre skären i juni samt 36 ex på södra Enskär i juli.

De bästa dagarna var 13/10 med 378 märkta, 8/10 med 226 märkta och 14/10 med 205 märkta.

Invasionsarterna var fåtaliga under hösten och det var endast stjärtmes (66 ex), svartmes (34 ex) och

tallbit (6 ex) som var talrikare än normalt.

De tre volymmässigt största arterna blev som vanligt kungsfågel (2045 ex och därmed betydligt över genomsnittet 1206 ex), rödhake (409 ex) och lövsångare (155 ex). Gårdsmygen hade femte bra året i följd, 86 ex ringmärktes. Den låga summan för många av tropikflyttarna har till stor del sin förklaring i den sena säsongsstarten.

ÅTERFYND OCH KONTROLLER

Endast åtta återfynd rapporterades och två främmande kontroller gjordes under året. Dessutom kontrollerades två av våra egna äldre märkningar av tordmular och den skärnsnäppa som setts två tidigare vintrar fanns nu åter på plats vid de yttre skären.

Ett av de mer långväga återfynden gäller också en tordmule, en fågel som vi märkte som bounce 1996 och som nu återfanns död på en häckplats i Finland, 53 mil bort i ostnordostlig riktning. Åter ett exempel på den expansion norrut som ringmärkningen av arten påvisat även flera gånger tidigare. Två andra tordmular omkom på ett sätt som nog tyvärr är alltför ovanligt för alkor, de drunknade i polska fiskegarn.

De egna återfynden av tordmule utgjordes av motsatsen, nämligen mycket ortstroga häckfåglar. Den ena ringmärktes som adult häckande på Tveknäpplingen 1995, kontrollerades på samma skär 1998 och hittades minkdödad på samma skär år 2000. Den andra märktes som adult häckande på Hamnskär 1996, kontrollerades på samma skär 1999 och hittades minkdödad på samma skär år 2000.

Troligen är det svårt för de yngre fåglarna att "få plats" i de sörmländska kolonierna och för spridningen norrut svarar nog främst nyss könsmogna individer, medan de äldre etablerade fåglarna återkommer till sina gamla häckningsplatser år efter år. En rödhake som rapporterades under påföljande vår vid Jurmo i Finland, 27 mil ONO om Enskär, ger en fingervisning om varifrån en del av "våra" rödhakar har sitt ursprung. En annan rödhake blev bildödad i Småland sex dagar efter besöket på Enskär. En törnsångare hittades bildödad på Öland efter en dryg vecka.

En rödhake som märktes i Estland hösten 1999 hade nästa år valt en annan flyttväg och fastnade i ett nät på Enskär i stället.

Utbytet med vår närmaste ”granne”, Landsorts fågelstation, är inte så stort som man skulle kunna förvänta sig, men nu hjälpte en kungsfågel till att förbättra statistiken genom att landa på de båda öarna inom loppet av sex dagar.

Återfynd inrapporterade under 2000

TORDMULE *Alca torda*

8.086.004 Bounge

960704 Lilla Tärnskar

96-00 Zatoka Pucka, Gdansk, POLEN

451 km S - Årtal osäkert, ring inlämnad 2001

Drunknad i fisknät

TORDMULE *Alca torda*

8.086.045 Bounge

960708 Torskbåden

000724 Aspskar, Haverören, FINLAND

532 km ONO - 4 år 17 dagar

Funnen död på häckplats.

TORDMULE *Alca torda*

8.102.446 Bounge

000709 Ljusskar

001209 Zatoka Pucka, Gdansk, POLEN

451 km S - 153 dagar

Drunknad i fisknät.

RÖDHAKA *Erithacus rubecula*

BM 90989 Årsunge

990925 Enskär

000421 Jurmo, FINLAND

268 km ONO - 209 dagar

Kontrollerad av ringmärkare, fjolåring.

RÖDHAKA *Erithacus rubecula*

BS 67158 Årsunge

001004 Enskär: Vinge 71 mm

001010 Vislanda, Småland

270 km SV - 6 dagar

Funnen död i kylaren på bil.

TALTRAST *Turdus philomelos*

4.413.861 Årsunge

970928 Enskär: Vinge 120 mm

(990927) Akbou, Constantine, ALGERIET

2642 km SSV - (1 år 364 dagar) brevdatum

Dödsorsak okänd.

TALTRAST (*Turdus philomelos*)

3.473.739 Årsunge

990920 Enskär: Vinge 114 mm

001016 Andujar, Jaen, SPANIEN

2764 km SV - 1 år 27 dagar

Död efter kontakt med elledning.

TÖRNSÅNGARE (*Sylvia communis*)

2KG 89.358 Årsunge

000927 Enskär: Vinge 70 mm

001006 Stenåsa, Öland

245 km SSV - 9 dagar

Funnen död vid vägkanten, troligen nyss påkörd.

Främmande kontroller

SKÄRSNÄPPA (*Calidris maritima*)

4.339.873 Färgmärkt

960322 Nidingen, Halland

000311 Hartsö skärgård

ca 360 km NO - 3 år 354 dagar

Färgavläst i fält, stationär, rastande.

RÖDHAKA (*Erithacus rubecula*)

Matsalu CA 01892

990913 Saare, Särve Säär, ESTLAND

000926 Enskär: Vinge 74 mm, vikt 17.7 g, F4

281 km VNV - 1 år 14 dagar

Fångad i slöjnet och åter släppt.

KUNGSFÅGEL (*Regulus regulus*)

RA 2186 Årsunge, hane

001007 Landsort, Södermanland

001013 Enskär: Årsunge, hane

24 km VSV - 6 dagar

Fångad i slöjnet och åter släppt.

Tabell 1 Ringmärkta fåglar vid Hartsö-Enskär fågelstation 58.41N/17.28E
(Birds ringed at Hartsö-Enskär Bird Observatory)

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)		Återfynd (Recoveries)		
	1965-99	2000	1965-2000	2000	1965-2000
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	75	-	75	-	2
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	15	-	15	-	3
Grågås <i>Anser anser</i>	9	-	9	-	1
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	1	-	1	-	-
Vitkindad gås <i>Branta leucopsis</i>	1	-	1	-	-
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	1	-	1	-	-
Kricka <i>Anas crecca</i>	1	-	1	-	-
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	8	-	8	-	2
Ejder <i>Somateria mollissima</i>	2	1	3	-	-
Svärta <i>Melanitta fusca</i>	1	-	1	-	-
Duvhök <i>Accipiter gentilis</i>	8	-	8	-	2
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	538	7	545	-	49
Ormvråk <i>Buteo buteo</i>	1	-	1	-	-
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	9	-	9	-	-
Stenfalk <i>Falco columbarius</i>	18	1	19	-	-
Lärfalk <i>Falco subbuteo</i>	4	-	4	-	-
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	1	-	1	-	-
Kornknarr <i>Crex crex</i>	1	-	1	-	-
Strandskata <i>Haematopus ostralegus</i>	2	-	2	-	-
Större strandpipare <i>Charadrius hiaticula</i>	10	-	10	-	-
Kustpipare <i>Pluvialis squatarola</i>	4	-	4	-	-
Kustsnäppa <i>Calidris canutus</i>	2	-	2	-	-
Småsnäppa <i>Calidris minutus</i>	6	-	6	-	-
Kärrensäppa <i>Calidris alpina</i>	167	2	169	-	3
Dvärgbeckasin <i>Lymnocyptes minimus</i>	5	-	5	-	1
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	8	-	8	-	-
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>	31	1	32	-	4
Småspov <i>Numenius phaeopus</i>	2	-	2	-	1
Rödbena <i>Tringa totanus</i>	2	-	2	-	1
Gluttsnäppa <i>Tringa nebularia</i>	8	-	8	-	-
Grönbena <i>Tringa glareola</i>	1	-	1	-	-
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	39	-	39	-	-
Roskarl <i>Arenaria interpres</i>	9	-	9	-	-
Labb <i>Stercorarius parasiticus</i>	8	3	11	-	-
Skrattmåsk <i>Larus ridibundus</i>	2	-	2	-	-
Fiskmåsk <i>Larus canus</i>	36	-	36	-	-
Silltrut <i>Larus fuscus</i>	1	-	1	-	-
Gråtrut <i>Larus argentatus</i>	8	1	9	-	-
Havstrut <i>Larus marinus</i>	3	-	3	-	-
Skräntärna <i>Sterna caspia</i>	151	-	151	-	2
Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	63	1	64	-	-
Sillgrissla <i>Uria aalge</i>	49	-	49	-	4
Tordmule <i>Alca torda</i>	1294	71	1365	3	44
Tobisgrissla <i>Cephus grylle</i>	42	-	42	-	2
Skogsduva <i>Columba oenas</i>	2	-	2	-	-
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	8	-	8	-	-
Gök <i>Cuculus canorus</i>	180	2	182	-	-

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd (Recoveries)	
	1965-99	2000	1965-2000	2000	1965-2000
Hökuggla <i>Surnia ulula</i>	15	-	15	-	-
Sparvuggla <i>Glaucidium passerinum</i>	233	-	233	-	1
Kattuggla <i>Strix aluco</i>	1	-	1	-	-
Hornuggla <i>Asio otus</i>	53	-	53	-	1
Jorduggla <i>Asio flammeus</i>	23	-	23	-	1
Päruggla <i>Aegolius funereus</i>	815	-	815	-	17
Nattskärre <i>Caprimulgus europaeus</i>	24	1	25	-	-
Tornseglare <i>Apus apus</i>	85	-	85	-	-
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	2	-	2	-	-
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	85	3	88	-	1
Gråspett <i>Picus canus</i>	1	-	1	-	-
Gröngöling <i>Picus viridis</i>	91	1	92	-	-
Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>	183	5	188	-	-
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	383	3	386	-	4
Vitryggig hackspett <i>Dendrocopos leucotos</i>	1	-	1	-	-
Mindre hackspett <i>Dendrocopos minor</i>	234	2	236	-	-
Tretåig hackspett <i>Picoides tridactylus</i>	25	-	25	-	-
Trädlärika <i>Lullula arborea</i>	2	-	2	-	-
Berglärika <i>Eremophila alpestris</i>	1	-	1	-	-
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	4	-	4	-	-
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	88	4	92	-	-
Hussvala <i>Delichon urbica</i>	77	-	77	-	-
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	627	5	632	-	2
Ångspiplärka <i>Anthus pratensis</i>	190	11	201	-	-
Skärpiplärka <i>Anthus petrosus</i>	18	-	18	-	-
Gulärka <i>Motacilla flava</i>	115	-	115	-	1
Sädesärka <i>Motacilla alba</i>	1273	40	1313	-	5
Sidensvans <i>Bombycilla garrulus</i>	11	-	11	-	-
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	1346	86	1432	-	2
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	353	12	365	-	6
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	16503	409	16912	2	67
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	105	-	105	-	-
Blåhake <i>Luscinia svecica</i>	129	1	130	-	1
Blåstjärt <i>Tarsiger cyanurus</i>	1	-	1	-	-
Svart rödstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	2	-	2	-	-
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2457	26	2483	-	8
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	165	-	165	-	-
Svarthakad buskskvätta <i>Saxicola torquata</i>	1	-	1	-	-
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	487	2	489	-	4
Ringtrast <i>Turdus torquatus</i>	3	-	3	-	-
Koltrast <i>Turdus merula</i>	1083	23	1106	-	18
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	147	-	147	-	4
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	3366	41	3407	2	58
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	771	3	774	-	5
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	44	1	45	-	1
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	16	-	16	-	-
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	41	-	41	-	-
Kärrensångare <i>Acrocephalus palustris</i>	1	-	1	-	-
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	79	-	79	-	-

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd(Recoveries)	
	1965-99	2000	1965-2000	2000	1965-2000
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	117	1	118	-	-
Rödstrupig sångare <i>Sylvia cantillans</i>	1	-	1	-	-
Ökensångare <i>Sylvia nana</i>	1	-	1	-	-
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	148	-	148	-	-
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	2754	41	2795	-	5
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	899	10	909	1	2
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	1580	11	1591	-	3
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	3223	69	3292	-	13
Nordsångare <i>Phylloscopus borealis</i>	1	-	1	-	-
Kungsfågelsångare <i>Phylloscopus proregulus</i>	13	-	13	-	-
Taigasångare <i>Phylloscopus inornatus</i>	15	1	16	-	-
Videsångare <i>Phylloscopus schwarzi</i>	3	-	3	-	-
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	339	3	342	-	-
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	1284	19	1303	-	4
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	18208	155	18363	-	28
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	41389	2045	43434	-	47
Brandkronad kungsfågel <i>R. ignicapillus</i>	1	-	1	-	-
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	3607	64	3671	-	5
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	111	5	116	-	-
Halsbandsflugsnappare <i>Ficedula albicollis</i>	2	-	2	-	-
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	1983	2	1985	-	5
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	928	66	994	-	-
Entita <i>Parus palustris</i>	392	2	394	-	-
Talltita <i>Parus montanus</i>	86	-	86	-	-
Tofsmes <i>Parus cristatus</i>	11	2	13	-	-
Svartmes <i>Parus ater</i>	1186	34	1220	-	1
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	3843	29	3872	-	7
Talgoxe <i>Parus major</i>	2918	84	3002	-	11
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	183	-	183	-	-
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	2009	53	2062	-	5
Trädgårdsträdskrypare <i>Certhia brachydactyla</i>	-	1	1	-	-
Sommargylling <i>Oriolus oriolus</i>	1	-	1	-	-
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	1132	13	1145	-	5
Värfågel <i>Lanius excubitor</i>	87	2	89	-	-
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	136	-	136	-	1
Skata <i>Pica pica</i>	7	-	7	-	-
Nötkråka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	51	-	51	-	2
Kråka <i>Corvus corone</i>	7	-	7	-	1
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	121	-	121	-	5
Pilfink <i>Passer montanus</i>	1	-	1	-	-
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	2730	86	2816	-	15
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	428	15	443	-	2
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	456	2	458	-	6
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	2	-	2	-	-
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	2745	38	2783	-	18
Hämpling <i>Carduelis cannabina</i>	3	-	3	-	-
Vinterhämpling <i>Carduelis flavirostris</i>	25	-	25	-	-
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	3055	13	3068	-	8
Snösiska <i>Carduelis hornemanni</i>	6	-	6	-	-

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd (Recoveries)	
	1965-99	2000	1965-2000	2000	1965-2000
Bändelkorsnäbb <i>Loxia leucoptera</i>	19	-	19	-	-
Mindre korsnäbb <i>Loxia curvirostra</i>	79	-	79	-	2
Större korsnäbb <i>Loxia pytyopsittacus</i>	15	-	15	-	-
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	28	1	29	-	-
Tallbit <i>Pinicola enucleator</i>	8	6	14	-	-
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	887	-	887	-	3
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	3	-	3	-	-
Lappspurv <i>Calcarius lapponicus</i>	17	-	17	-	-
Snöspurv <i>Plectrophenax nivalis</i>	1	-	1	-	-
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	343	4	347	-	1
Ortolansparv <i>Emberiza hortulana</i>	48	-	48	-	-
Videsparv <i>Emberiza rustica</i>	24	-	24	-	-
Dvärgspurv <i>Emberiza pusilla</i>	3	-	3	-	-
Sävspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	290	1	291	-	3
Summa (Sum)	134600	3645	138245	8	530
Antal arter (Number of species)	158	61	159	4	62

SUMMARY

The above paper is the annual report of 2000 from Hartsö-Enskär Bird Observatory (58.41N/17.28E) in the archipelago of east central Sweden. The Observatory was manned during 51 days in August, September and October. In the summer some studies on the breeding bird fauna were made, especially on the Razorbill "Alca torda" with 68 nestlings ringed in the investigated area.

In the year a total of 3,645 birds of 61 species were ringed, most of them caught in mistnets on the southern part of the island called Enskär. Highest figures were, as usual, noted for the Goldcrest "Regulus regulus" (2045), the Robin "Erithacus rubecula" (409) and the Willow Warbler "Phylloscopus trochilus" (155). Also the Wren "Trogodytes troglodytes" (86) was rather numerous.

Of irruptive species should be mentioned the Long-tailed Tit "Aegithalos caudatus" (66), the Coal Tit "Parus ater" (34) and the Pine Grosbeak "Pinicola enucleator" (6), which was numerous later on in the autumn/winter.

Lennart Wahlén
Blommenhovsvägen 18
611 39 Nyköping

CES Sörmlands län 2001

Urban Rundström

I år det fjärde året, så blev det endast Stensjön, St. Malm som fortsatte med sina märkningar. Vid Skundern, Malmköping så beslutades det att ta ett sabbatsår för att kanske komma igen vid ett senare tillfälle. Vid Stensjön har, till skillnad från förra året, vattenståndet hållit sig på en konstant låg nivå hela säsongen beroende på det betydligt torrare vädret. Ringmärkningen har även i år bedrivits inom ramen för CES-Sverige. Projektet finns närmare beskrivet i *Fåglar i Sörmland 2:98*.

Beskrivning av området

Märkplatsen ligger ca en mil öster om Katrineholm vid Stensjöns nordöstra del. Märkningen sker i en sjönära, bitvis fuktig beteshage med en träd-/buskzon längs stranden. På lite torrare mark är det högre örtvegetation med inslag av nypon och rikligt med hallonstår, några nät sitter i anslutning till vass.

Resultat

De 12 stipulerade märktillfällena kunde genomföras med endast några mindre förskjutningar pga. vädret. Liksom tidigare år så har märkningarna genomförts som 10 morgon- & 2 kvällsmärkningar. Det såg länge ut som om årets resultat skulle bli det sämsta hittills men de sista märktillfällena gav ganska mycket fågel, så slutresultatet får anses normalt. Vid den sista märkningen så fångade och märkte vi vår 1000:e fågel vid Stensjön, det blev en lövsångare som fick den stora äran. 4 st nya märkarter plockades ur näten enligt följande, göktyta 1, trastsångare 1, grå flugsnappare 2 & gråsparv 1. Årets slutsumma blev 244 ex av 31 olika arter. Totalt har vi nu märkt 1018 ex av 40 arter.

Om vi räknar med samtliga kontroller så fångade vi totalt 309 fåglar vid årets märkning.

Trastsångaren var en hona med välutvecklad ruvfläck, detta trots att vi inte har hört någon sjungande hane i området.

Gråsparven var väntad då ett par tagit efter pilfinkarna att häcka i kraftledningsstolparna i området. (Fåglar i Sörmland 1-2:00). Årets största märkart blev som tidigare törnsångare med 47 märkta tätt följd av lövsångare 46 märkta. Däremot verkar det som om rörsångarna haft dålig häckningsframgång,

endast 28 ex märktes varav 20 var vuxna fåglar.

Även kontroll av 13 fåglar märkta tidigare år har skett, noterbart är 2 rörsångare, märkta -98 och -99 båda som gamla fåglar. Även törnsångare har mellanårskontrollerats med 5 ex varav 2 ex blev märkta 1998 som gamla fåglar och har kontrollerats alla år sedan dess. Båda dessa har alltså flugit Stensjön - Afrika t/r minst 4 ggr. Fascinerande av en fågel som endast väger 14,7 gr i snitt!

Främmande kontroller

Sävspurv *Emberiza schoeniclus*

Märkt: Arnhem.vt Holland, AB 97097

Kontrollerad: 2001-05-13, Stensjön, St. Malm, Södermanland, SVERIGE.

Hane, 2+, vinge 81 mm, vikt 19 gr, fettklass 0

Trädgårdssångare *Sylvia borin*

Märkt: Bruxelles 4-museum 6975335

Kontrollerad: 2001-07-29 Stensjön, St. Malm, Södermanland, SVERIGE.

Hona, 2+, häckande i området, vinge 76 mm, vikt 18,1 gr, fettklass 1

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Märkt: Stockholm BP 82128, årsunge, vinge 65 mm, vikt 11,3 gr, fettklass 2.

20000907 Närke, Kvismaren, Banvallen.

Kontrollerad: 2001-06-01 Stensjön, St. Malm, Södermanland, SVERIGE.

2+, vinge 66 mm, vikt 11,5 gr, fettklass 2.

59 km ESE 283 dagar

Även kontrollerad: 2001-06-24

Hona, 2+, häckande i området, vinge 65 mm, vikt 13,7 gr.

Återfynd

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Märkt: Stockholm BM 45739, årsunge, vinge 63, vikt 11,8 gr, fettklass 3.

1999-08-22 Stensjön, St. Malm, Södermanland, SVERIGE.

Återfynd: 2000-08-22 Tyskland, Düsseldorf, Velbert-Meiberg.

Kontrollerad av ringmärkare, ålder 2+, vinge 66, vikt 11,2 gr. 1036 km SW 353 dagar.

Göktyta - ny märkart vid Stensjön. Foto: Urban Rundström.

Fig. 1. Parasiter, skador m.m.

Art	Antal	Parasit	Övrigt
Koltrast	1	Fästing	
	1	-	Förstorad knäled
Taltrast	1	Lusfluga	
	1	Lusfluga +fästing	
Bofink	1	Lusfluga	
Törnsångare	3	Fästing	
Trädgårdssång.	1	Lusfluga	
	1	-	En mittenklo saknas
Talgoxe	1	Fästing	
Grönfink	1	Lusfluga	
Blåmes	1	Lusfluga	
	1	-	Vitt fält på stjärt+handp.
Lövsångare	2	Lusfluga	
	1	Fästing	
Rörsångare	1	Lusfluga	
Rödhake	1	Lusfluga +fästing	

I enlighet med projektets regler så har vi även i år registrerat parasiter och skador på samtliga fångade fåglar, och som vanligt blev det lusflugor som dominerade i protokollen.

Observerade arter

I samband med märkningarna så räknar vi alla arter som vi hör och ser i området, tyvärr så skymmer trädriddån vid sjön nästan all vattenyta så det blir inte så mycket sjöfågel. Vi har dock försökt att hålla koll på sjön så gott det har gått.

Totalt i år så sågs och hördes det 96 arter i området vilket är ungefär lika som tidigare år. Bland intressantare arter kan följande nämnas.

Storskarvar rastar i större antal för varje år som går och vi tror att den första häckningen kommer inom några år. Som mest var det ett tiotal samtidigt, även flera i häckningsdräkt sågs. **Rördrom** har vi hört med 2 tutande ex. **Knölsvan** har inte häckat i sjön på flera år så paret som höll till i sjön kan förhoppningsvis ändra på det.

Sädgås sågs med 4 ex vid den sista märkningen, vilket är tidigt för Stensjön. Vid samma tillfälle så såg vi även en hybrid **Kanada-/grågås**.

Vitkindad gås sågs med ett ex den 13/5. **Havsörn** sågs flyga förbi längs stranden den 12/8, och det var en sub.ad. fågel. Den **Bruna kärnhöken** har häckat i sjön med 2 par. **Tornfalk** har sett vid enstaka tillfällen. Likaså **Lärfalk** har setts några gånger.

En spelande **Rödbena** hördes och sågs vid golfbanan den 19/5. **Mindre hackspett** hördes med ett ex. Vi märkte en **Svartvit flugsnapparhane**

*Den avvikande flugsnapparen.
Foto: Urban Rundström*

som inte riktigt såg ut som en vanlig (se bild), möjligen var det en hybrid eller annan ras.

Rosenfink hördes i mitten av juni vid ett tillfälle, arten är årlig i området. En **Stenknäck** fanns i området den 12/8.

Övrigt

Vi fortsätter att märka vid Stensjön i form av en studiecirkel i Studieförbundet regi och det fungerar mycket bra. I regel så börjar vi i april så att vi hinner med lite teori innan vi drar igång i maj.

Till nästa säsong har vi tänkt att vi ska bjuda in de närboende till någon märkning för att de inte bara ska se att det står flera bilar parkerade, utan också veta varför de står där.

Om någon läsare är intresserad att delta eller besöka oss så går det bra att kontakta undertecknad.

Deltagare

Anita Eriksson, Lillemor Däckfors, Monika Hedenstedt, Pentti Mustola, Emil och Tobias Carneling + en del besökare.

Urban Rundström
Åsgatan 49
641 34 Katrineholm
0150-333 71

Fettklassning i samband med ringmärkningen. Foto: Urban Rundström

Fig. 2. Fångst vid Stensjön.

Art	Adulta				Juvenila				Totalt 98-01	Andel juv (%)			
	98	99	00	01	98	99	00	01		98	99	00	01
St.Hackspett	1	1	-	-	-	-	-	-	2	0	0	-	-
Göktyta	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	100
Ladusvala	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	100	-	100
Sädesärla	-	2	2	1	-	-	2	-	7	-	0	50	100
Järnsparv	-	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	100	0
Rödhake	2	2	1	1	3	5	3	6	23	60	71	75	85
Näktergal	2	1	2	-	-	4	4	3	16	0	80	67	100
Buskskvätta	2	6	-	6	1	2	-	-	17	33	25	-	0
Koltrast	1	-	-	5	1	-	-	-	7	50	-	-	0
Björktrast	-	-	-	1	-	2	-	-	3	-	100	-	0
Taltrast	-	1	3	1	-	-	1	2	8	-	0	25	67
Rödvingetrast	-	1	2	1	-	-	-	-	4	-	0	0	0
Sävsångare	6	1	9	8	9	9	7	7	56	60	90	44	54
Kärrsångare	1	1	-	-	-	-	-	-	2	0	0	-	-
Rörsångare	35	14	16	23	35	27	27	8	185	50	66	63	26
Trastsångare	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	0
Ärtsångare	1	-	-	2	6	-	2	4	15	86	-	100	67
Törnsångare	19	32	24	20	36	48	26	32	237	65	60	52	62
Trädgårdssångare	5	5	8	8	5	11	11	13	66	50	69	58	62
Svarthätta	2	6	-	-	7	13	6	2	36	78	68	100	100
Lövsångare	5	11	5	10	7	25	12	36	111	58	69	70	78
Kungsfågel	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	100	-	-
Grå flugsn.	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	0
Svartvit flugsn.	-	-	1	2	-	-	-	2	5	-	-	0	50
Entita	3	1	3	1	7	3	4	2	24	70	100	80	67
Blåmes	-	2	2	-	10	18	5	4	41	100	90	71	100
Talgoxe	5	5	3	3	10	4	10	6	46	67	44	77	67
Nötväcka	-	-	-	1	2	-	-	1	4	100	-	-	50
Törnskata	2	-	2	-	2	-	3	-	9	50	-	60	-
Nötskrika	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	0	-	-
Skata	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	0	-	-
Stare	1	-	-	1	2	-	-	-	4	67	-	-	0
Gråsparv	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	100
Pilfink	6	1	1	3	-	6	-	2	19	0	86	-	40
Bofink	5	2	2	4	-	-	-	-	13	0	0	0	0
Grönfink	1	6	1	4	-	10	-	2	24	0	63	0	33
Hämpling	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	100	-	-
Grönsiska	1	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	-
Gulspurv	4	2	3	2	2	1	-	1	15	33	33	0	33
Sävsparv	6	7	6	8	5	3	6	4	41	45	30	50	33
Summa	116	113	96	120	150	194	130	140	1055	56	63	57	54

Kungsörnen "Pedro"

Tage Wahlberg

Någon gång under hösten 1957 berättade Jan Lindblad för mig att han fått erbjudande att från Spanien friköpa en i fångenskap förvarad kungsörn. Han hade ännu inte bestämt sig för köpet, utan han ville först förvissa sig om att jag var intresserad och kunde ta hand om örnen. Jag accepterade, utan betänketid, inför chansen att få studera en livslevande kungsörn på närhåll och satte genast igång med bygandet av en voljär.

Voljären var helt klar efter två dagar. En kort tid därefter dök Jan upp medförande en minimal trälåda, som vi båda antog knappast kunde ha plats för en stor kungsörn. Vi bar in lådan i min fars slöjdbod och placerade den på hyvelbänken. Medelst en kofot begynte nu inbrottsförsöket, och när locket flög av, växte ur lådan en örn till minst tre gånger lådans storlek. Den var imponerande att skåda! Nackfjädrarna restes på ända och hela örnen blåste upp sig i försvarsställning, samtidigt som han med en genomborrande skarpt svepande blick runt lokalen förvissade sig om att där inte fanns någon flyktväg. Han tycktes helt beredd att slå klorna i allt som kunde komma inom räckhåll. Kajan, som hade sitt nattkvarter i slöjdboden, tog genast till vingarna när örnen dök upp som gubben ur lådan och roterade runt lokalen strax under taket. Örnen följde med intresse kajan, och tack vare denna distraktion kunde vi övermanna örnen för vidare transport till hans voljär.

Detta lät sig inte göras utan incidenter. Jan fick uppsöka akuten och fick tumvecket ihopsytt; detta hade i ett huj slitits upp av örnen. Temperamentet var det inget fel på, den obekväma transporten till trots, och vi enades om att döpa den eldige spanjoren till Pedro.

Pedro hade pressats ned i sin trälåda efter att först ha tryckts ihop sidledes (han var mycket "axelbred"), och sedan hade man böjt ned huvud och

hals mellan benen, så att han praktiskt taget låg vilande på sitt eget huvud. Därefter hade locket tryckts på och spikats fast. I denna obekväma ställning hade Pedro flugit från Spanien till Bromma och därifrån fraktats i Jans bil till Malmköping. Trots den usla behandlingen befann sig Pedro i god vigör efter frisläppandet, och i sin voljär åt han med god aptit ett marsvin. Försökte man gå in i voljären anföll han genast.

Nu började en jobbig men rolig tid, där det gällde att vinna Pedros förtroende. Jag tillbringade nästan all min tid i eller invid buren, där jag pratade med honom och matade honom med godbitar. Efter en vecka var jag så pass accepterad att jag utan risk kunde vistas i buren tillsammans med honom.

I buren hade jag med mig några vedträn, för det visade sig att Pedro var mycket lekfull och för jämnan ville ha något att anfälla eller släpa på. Om jag inte kastade dessa vedträn, så att han fick fänga dem i flykten, blev han mäkta irriterad och slog då oftast klorna i mitt underben. Ärren på min kropp bär vittnesbörd om våra ystra lekar. Vi blev de bästa vänner, och Pedro pep ynknligt var gång jag lämnade honom och blev uppspelt som en hundvalp när jag återvände.

Ibland tog jag med Pedro på en promenad i skogen, och konstigt nog tog han då inte till flykten utan traskade bakefter ungefär som en hund. Det var mycket lärorikt att ha honom fri. Han visade då prov på beteenden som jag inte kände till om kungsörn.

Att kungsörnen kunde jaga snabbt springande på marken var för mig helt okänt liksom hans tålmod att vakta vid ett sorkhål och vid minsta rörelse snabbt rusa fram och gripa sorken med klorna. Konstigt nog svaldes aldrig sorken hel, utan han höll den med klorna och med näbben styckade han

små, små bitar som svaldes. Jag kunde ibland sitta med ryggen mot en gran, medan Pedro lekte tafatt med mina fötter. Så plötsligt avbröt han leken och smög nedhukad med halvt utbredda vingar bort mot någon punkt på marken, för att avsluta med en enormt snabb rush och gripa en sork med foten. Förmodligen var det hörseln som vägledde honom. Före dessa anlopp hade han för vana att vrida huvudet runt, så att han vände det uppochnar, och jag fick intrycket att han medelst dessa huvudrörelser sökte pejla det misstänkta ljud han uppfattat. Jag har aldrig i det fria sett någon rovfågel bete sig på det sättet, men hos Pedro såg jag det ofta. Han såg rätt komisk ut, då han vred halsen i spiral och fick huvudet vänt med hjässan nedåt.

Ibland rymde Pedro ur sin voljär. Den var från början klädd med endast ett lager stormaskigt hönsnät, och detta var för klenst de gånger han fick för sig att rymma. Som tur var, flög han aldrig särskilt långt och landade dessutom alltid på marken. Vid ett tillfälle landade han mitt på väg 55 mellan Malmköping och Flen. Han stod mitt på vägen och burrade upp sig till ett skräckinjagande monster inför alla bilar som stannade från båda håll och bildade kö i båda riktningarna. Har efteråt undrat vad dessa bilister kunde ha tänkt när de såg att jag kom utrusande ur skogen, grep Pedro om tarserna, lyfte upp honom på axeln och därefter åter rusade till skogs. De trodde säkert att de sett i syne!

Missfärgad fågel i Katrineholm

På morgonen den 11:e mars så kommer min bror nedspringande för trappen och säger att han har sett en liten konstig fågel i vår grannes trädgård. Jag nappar åt mig kikaren som alltid står i köksfönstret och skyndar mig in till sovrummet som vetter mot granngården. Direkt får jag se en kanariegul fågel tillsammans med andra fåglar på grannens gräsmatta, när jag lyfter kikaren så får jag se en helt ljusgul fågel med ljusare vingar och ljusare partier på huvudet födosöka på gräsmattan. De andra fåglarna på gräsmattan är grönsiskor så jag antar att denna fågel också är en grönsiska, om en konstigt färgad. Innan jag hinner hämta tuben och kameran så lättar den lilla flocken och drar iväg så den får tillsvidare lämnas obestämd. Då jag har mycket fågel vid min matning på den egna tomten så har jag stora förhoppningar att den ska dyka upp där. Trots att jag kollar varje gång jag går förbi köksfönstret så dröjer det ända tills den 24:e mars innan jag får se den vid min matning. Jag öppnar fönstret en aning och efter några snabba fotografier av den så hämtar jag tubkikaren, när jag nu kan studera den i tuben på ca 15 m håll en god stund så blir jag ganska övertygad om att det är en grönsiska jag tittar på, i vissa lägen så kan man se en något mörkare hätta. Och kropps-

Foto: Urban Rundström

form, näbb och beteende stämmer också med grönsiska. Och när den ensam flyger iväg till ett äppelträd så hör jag det typiska locklåtet från grönsiska från den så är saken klar, det är en leucistisk grönsiska jag har i trädgården. Jag hinner med att fotografera den en stund till innan flocken lättar och drar vidare. Dagen efter så är den framme vid min matning igen och det är sista gången jag ser den.

/Urban Rundström

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla* - För första gången anträffad i rapportområdet

Onsdagen den 20:e september 2000 var mitt i den årliga ringmärkarveckan på Hartsö-Enskär fågelstation tillsammans med Ola Jonsson och Per-Åke Hägerroth. Fångsten hade tidigare i veckan varit ganska mager, och även denna morgon var det ganska lite fågel i rörelse. På tredje rundan hade dock ett av de sista näten lyckats fånga en hel del fågel. Bland övriga fåglar satt där en Trädskrypare som, när jag fick den i handen av Per-Åke, fick pulsen att öka. Tertialerna var tecknade som på en Trädgårdsträdskrypare, och fågeln hade relativt korta bakklor. Nåväl, detta måste ju givetvis studeras närmre vid ringmärkningen. Med viss iver ringmärktes först övriga fåglar, och sedan plockades trädskryparen fram.

Första intrycket var en avvikande Trädskrypare med brunaktiga flanker och relativt korta bakklor. Alulans största fjäder hade en tydlig bred vit kant som inte var bruten, vilket den nästan alltid är på en vanlig Trädskrypare. De fläckar på handpennorna som bildar ett vingband var sågtandade i bakkant, och inte rundade som på Trädskrypare. Fjärde handpennan saknade nästan helt en sådan fläck, och på Trädskrypare är den alltid tydlig. Trappstegsformen på detta vingband var jämnt, och hade ej det ojämna hack som Trädskrypare har. Fläckarna på spetsen av de innersta handpennorna var distinkta, och sträckte sig ej längs innerkanten som på de gör på Trädskrypare. Längden på den 7:e handpennan var närmre den 6:e, och inte som på Trädskrypare närmre den 8:e.

Samtliga dessa karaktärer, tillsammans med mått och formler angivna nedan, utesluter möjligheten att fågeln skulle vara en avvikande Trädskrypare. Första fyndet av denna art i rapportområdet är således ett faktum.

Det enda smolket i glädjebägaren kom när filmen skickades för framkallning. Istället för "bevisbilder"

kom en förstörd film och ett par oexponerade rullar i retur. Av den förstörda filmen gick dock några få detaljer att plocka ut med hjälp av datorn. Tyvärr finns alltså inga kompletta bilder på fågeln i fråga.

Mått: Höger bakklo: 8,15 mm
Vänster bakklo: 8,20 mm
Näbb (S): 21,6 mm

Förhållande mellan bakklorns längd och näbb-
längd:

$$8,15 / 21,6 = 0,3773$$

$$8,20 / 21,6 = 0,3796$$

Båda mindre än 0,456 vilket det ska vara på
Trädgårdsträdskrypare.

Formel enligt Mead: $0,14 \times 21,6 + 5,6 = 8,624$
Vilket är större än 8,15 & 8,20 och stämmer
även detta för Trädgårdsträdskrypare.

Fyndet är granskat och godkänt av Raritets-
kommittén (Rk).

Litteratur:
Lars Svensson *Identification guide to European
passerines*

/Göran Altstedt

Mindre gulbena i Strandstuviken

Upptäckten av en mindre gulbena i Strandstuviken i slutet av maj satte fart på fågelskådarna i Sverige. På onsdagseftermiddagen den 23 maj vid 17-tiden så befann sig Jörgen Israelsson tillsammans med dotter Maria vid fågeltornet i Strandstuviken. Jörgen hade kort om tid att besöka platsen innan tornkvällen som föreningen anordnar började. Avspaning av viken gav inget speciellt utöver 2 spovsnäppor. Efter ett tag så gjorde han ett nytt svep med tuben och då stod det helt plötsligt en rödbenestor avvikande ljust brungrå vadare med gulbena i en liten vattenpöl nära stranden.

Jörgen kunde nästan genast se att det rörde sig om en mindre gulbena. Han plockade fram sin digitala fotoutrustning och började att fotografera. Efter en stund kommer Thomas Larsson gående från grinden och ser att Jörgen betar sig konstigt. Jörgen springer nämligen upp och ner i tornet för att få bättre fotovinklar. Thomas kan då se att det är något som fångat Jörgens intresse på stranden. Väl framme vid tornet spanar också Thomas in den gulbenta gästen från Amerika. Jörgen larmar då ut fågeln på rixlarm och sedan börjar hans mobiltelefon att ringa ihärdigt. Värmlänningar och göteborgare sätter sig i bilarna direkt.

När de därefter första skådarna kommer så lättar helt plötsligt fågeln och flyger upp över tornet i riktning mot Snäckviken. Panik. Vad händer nu tänker de närvarande. De första som anlände går genast mot Snäckviken för att söka efter fågeln. Vi som kom i andra vägen fick också det dystra beskedet att fågeln flög iväg. Vi (undertecknade) började också att röra oss kvickt mot Snäckviken men med en annan strategi än de övriga. Vi tänkte att den kanske gått ner längst in i viken mot vassen och då kan man nämligen inte se den från Enholmen i motljus. Vi anländer till skogskanten vid Snäckviken och börjar genast att spana av vadarna som går i det höga gräset.

Snart nog hittar vi en vadare som mycket väl kan vara den mindre gulbenan, men den är svår att greppa då gräset når fågeln upp på halva kroppen och tidvis är den försvunnen helt i gräset. Vi påkallar de övrigas uppmärksamhet, ca 10 personer som står på Enholmen, att de skall komma till oss. Snart nog visar sig fågeln ordentligt och det larmas ut att den är återupptäckt. Vi går till tornet eftersom vi som är ansvariga för tornkvällen. Under tiden möter vi fler skådare, i lågskor (blött) och stövlar. Vi talar om hur de skall gå för att komma snabbast fram till platsen där den mindre gulbenan går. Sedan under kvällen byter fågeln plats ett antal gånger mellan vikarna.

Foto: Jörgen Israelsson

Fågeln stannade sedan kvar på lokalerna under både torsdagen och större delen av fredagen innan den tog höjd och försvann på fredag kväll. Alla som kom fick se denna sällsynta amerikanska gäst. Det här var en av de få dragbara mindre gulbenorna som setts i landet och som också kunde ses bra. Fågeln är ännu inte granskad av varken Rrk eller Rk.

/Anki och Janne Gustafsson

Styrelsearbetet under våren och sommaren 2001

I förra numret av FIS berättade vi om styrelsens arbete förra året. Arbetet fortsatte under våren oförtrutet och med stor entusiasm. Här är några axplock.

Ute på Hartsö-Enskär har båt- och motorfrågan äntligen lösts. TÄRNAN har skänkt 40 st fångstnät till verksamheten på ön. Röjning av busk har skett. Under hösten fortsatte ringmärkningsarbetet. Det har dock varit svårt med att få personal så att man har full beläggning för höstperioden.

Styrelsen har genom Lars Eriksson varit representerad vid SOF:s årsmöte i Umeå. Vid FSO:s årsmöte blev styrelsen ej fullt bemannad. När Stig Lövenhamn lämnade styrelsen blev ansvaret för jaktfrågor vakant. Vår ordförande Marianne M upprätthåller tills vidare detta uppdrag bl a för att hon bor nära Nyköping och därigenom har närheten till länsstyrelsen.

I mitten av mars genomfördes ett medlemsmöte i Eskilstuna med inriktning att informera om fiskgusen, årets riksinventeringsart, och arbetet med inventeringen. Detta möte redovisades i förra numret av FIS.

I juli besökte styrelsen samt ett reportage-team från Eskilstuna-Kuriren (EK) yrkesfiskaren Per Vidlund på Ängsö i Mälaren, som en uppföljning till medlemsmötet i november. Per tog oss med ut på en nästan tre timmars båtture på sina fiskevatten. Här kunde vi på nära håll studera en skarvkoloni. Skarvarna har tagit över, eller rättare sagt förvisat, en av Sveriges största hägerkoloni. Skarven är ett påtagligt inslag i mälarnaturen och är ett tecken på att naturen mår bra. Vid återkomsten till bryggan tittade vi på ett stort antal ålar i en sump. Många av ålarna hade gamla bitsår från skarv. Per redogjorde på ett nyanserat sätt för de problem som han och hans kollegor möter under fisket och mötet med skarven. Besöket blev mycket lyckat och

en fortsatt dialog mellan myndigheter, FSO, jägare och fiskare kommer att ske. Man kan inte lösa ett problem om man inte pratar med varandra och får förståelse för varandras problem. Ett av resultaten av resan blev en välskriven, nyanserad helsida i EK.

Myndigheterna har gett tillstånd att under hösten 2001 får ånyo skarven avskjutas i Hjälmaran och Mälaren, FSO kommer att följa upp denna jakt. Dialog med myndigheter och fiskare kommer även det att fortsätta i denna fråga.

Som lite lök på laxen kunde vi nära se på ett havsörnsbo, där ungarna redan var utflugna. Redan på måndagen efter resan kunde man läsa om vår resa i Eskilstuna-Kuriren.

Diskussioner om kommande inventeringar och uppföljning av genomförda görs regelbundet. Vad avser årets nattsångarinventering har inte alla klubbar insänt sina resultat. Det är viktigt att här påpeka att det inte bara är mer sällsynta sångare som skall inrapporteras, utan alla hörda och sedda sångare skall redovisas. Här får styrelsen uppmana till lite skärpning!!

Den 13 oktober genomfördes en medlemsresa till Hartsö-Enskär. 12 tappra ställde upp på en givande utflykt.

Leif Ekblom/Sekreterare FSO

Allt var inte bättre förr...

Jag kom för ett tag sedan över en försäljningslista ifrån Wadstena år 1854. För oss fågelskådare är det ingen rolig läsning när det är en prislista över bla steglits, domherre och grönsiska.

År 1850 betalades en arbetare 26 skilling och 8 runstycken för ett dagsverke och 1 par strumpor kostade 1855 1 riksdal 6 skilling.

Att i dagens värde översätta kostnaderna för fåglarna är svårt och med jämförelse med 1 par strumpor så låter nog inte 1 steglitz par så dyrt, men det beror nog mer på att strumpor då var dyrbarheter. Om man istället gör beräkningen på en arbetares lön så tog det ganska exakt 2 dagsverken för att tjäna in till ett steglitz par !!

Kolumnen till höger med bokstäverna R S R, där det vänstra R:et betyder riksdaler, S:et skilling, som var 1/48 riksdaler och det sista R:et runstycken som var 1/12 skilling. Detta var Sveriges gamla myntsystem som avskaffade mot dagens året efter, 1855.

Taxa öfver de lefvande fåglar som fångas under vintermånaderna december och januari af C, H, S von Steyern.

	R	S	R
Ett Steglitzpar	1		12
En Steglitzhane			42
En Steglitzhona			18
Ett Grönsiskepar			30
Ett Grönsiskepar			26
En Grönsiskehane			24
En Grönsiskehane			18
En Grönsiskehona			8
Ett Domherrepar			12
En Domherrehane			8
En Domherrehona			4

Burar efter 8 skilling stycket finns hos C, H, S von Steyern till salu.

Taxa öfver de dödade fåglar som fångas under vintermånaderna december och januari af C, H, S von Steyern.

	R	S	R
Ett Snöskata			6
En Sidensvans			3
En Domherre		1	6
En Gulspink			1
En Gråteckling			1
En Hackspett			1
En Talgoxe			1

Varför det är två priser för grönsiskepar och grönsiskehane vet jag inte. Antar också att gulspink är dagens gulsparv och gråteckling kan vara dagens gråsiska.

Referens: Lars O Lagerqvist, Ernst Nathorst-böös
– Vad kostade det ?

/Lars Hansson, Oxelösund

Spetsstjärtad duva på Brännäs

Söndagen den 3 juni kommer att gå till de minnesvärda dagarna för oss som fann en nolla. Denna dag bestämde vi (Anki och Janne Gustafsson) oss för att åka ut till Brännäs våtmark i Oxelösund och kolla om det fanns något att se i de olika dammarna som finns där, det har ju tidigare i veckan setts både smalnäbbad simsnäppa samt aftonfalk. Vi anländer vid 11 tiden till parkeringen och startar efterhand vandringen på den grusade gångstigen som löper genom våtmarken. Vi börjar med att kolla av den första dammen som är redan vid parkeringen, där ser vi bl a snatterand och skedand. Vandrar sedan sakta utåt genom de olika dammarna utan att se något speciellt, tänker oss att vi skall gå ut och titta över de yttre delarna av Örsbaken för att se om det finns något i vattnet där. När vi har kommit ut till den damm som heter SN3 så flyger det upp en duvliknande fågel bakom en krök framför oss med stjärtteckning som en turturduva. Vi ser att den landar på en berghäll bredvid en tall, men vi ser inte fågeln från vår position, så vi måste försiktigt flytta oss lite så att vi kan se fågeln. När vi väl ser den igen kan vi då konstatera att det är en duva, men det stämmer inte med turturduva. Fågeln har alldeles för lång stjärt samt att teckningen inte stämmer på vinge och hals. Strax flyger fågeln ner på gångstigen igen och fortsätter med det den förmodligen gjorde innan vi skrämde den, nämligen ett ivrigt födosökande (verkar som den var väldigt hungrig). Den hamnar återigen bakom en ny krök så vi kan inte se den ordentligt nu heller. Ibland så kommer den fram bakom gräset på stigen för att snart nog försvinna bakom kröken igen. Vi får ingen kläm på den, vad är det vi ser? Tyvärr ingen bok (fågelguiden) med oss (men vad hade det hjälpt i detta fall). I samma stund så kommer det två personer vandrande på stigen från andra hållet. När de ser att vi står och tittar på något stannar de upp och ropar och undrar vad vi tittar på. Vi berättar då att det går en ovanlig duva en bit framför dem. Vi ber dem att gå sakta framåt för att få fågeln att gå mot oss så att vi kan se den ordentligt och att den skall kunna flyga upp för att vi skall få se stjärt-

teckningen igen. Fågeln lättar nästan direkt de börjar röra på sig och flyger upp och sätter sig i en tall en 30 m in i skogen. Där sitter den sedan ca 20 minuter och putsar sig, under tiden börjar vi att ringa in hjälp. Thomas Larsson kontaktas för kolla om han har någon fågelbok med sig, det visar sig att det han hade med sig inte räckte till i bildväg. Ringer då upp Lars Hansson för att han skall kunna komma ut och fotografera fågeln. Ringer även upp Göran Andersson (Sörmlandssvararen) för att kolla om han har bättre litteratur hemma. Han lyckas inte heller med att lösa problemet, vi ringer även då upp Jörgen Israelsson för att han skall kunna hjälpa till, ingen tänker riktigt i banorna mot Amerika och de arter som finns där utan tankarna går mer mot öster. Jörgen bestämmer sig (trots att han är krasslig) att ge sig ut på ett äventyr för att kunna filma och fota arten. Efter ett tag så flyger sedan fågeln ner på stigen igen och fortsätter att äta flitigt, samtidigt som den går på stigen utåt. Vi tycker att tiden står still när vi väntar på hjälp från de andra. Men till slut så ser vi Thomas och Lars komma gående en bit bort. De ser genast att det är något ovanligt som de inte vet vad det är. Thomas skingrar tankarna lite när han säger att den är ju spetsstjärtad, våra tankar har ju bara varit långstjärtad. Thomas slår mer i fågelguiden samtidigt som Lars börjar att fotografera. Thomas hittar sedan i boken om en fågel som heter spetsstjärtad duva och är en amerikansk sällsynt gäst i Europa. I samma ögonblick så kommer det två hundägare med två hundar och skrämmer upp duvan som då flyger upp och sätter sig i ett träd som växer i dammen, för att strax därefter flyga ner på stigen igen för att äta vidare. Fågeln har vid varje tillfälle den blivit uppskrämd gjort det på ca 30 meters avstånd. Beteendet under tiden den vandrat på stigen och ätit har varit väldigt vaksamt mot vad som händer runt omkring den. Nu finns ju fågeln på andra sidan av oss och vi vet ännu inte vad det är vi ser, Lars bestämmer sig då för att ringa upp Göran Altstedt för att han skall kunna kolla i andra böcker, snart nog kommer de fram till att det är en Mourning Dove,

Spetsstjärtad duva. I detta ögonblick kommer då funderingarna vad gör vi nu, ny art för Sverige, är den spontan eller ej. Beteendet den har och den fräscha fjäderdräkten gör att vi inte kan utesluta spontaniteten. Vi bestämmer oss för att ringa Micke Nord för att rådfråga honom, det blir Lars som gör detta då vårt batteri till telefonen är på upphållningen. Micke vill först kolla upp lite innan han gör en utlarmning, och ber oss att vänta ett tag med larm till det att han har gjort det första larmet, som visar sig bli 030012, efter det att han rådfrågat en del personer. Under tiden vi väntar på mer besked från Micke så bestämmer vi oss för att runda fågeln så att vi har den på rätt sida om oss när det kommer folk. När vi gjort detta så går jag (Janne) och möter Jörgen och det visar sig även Jan Karlsson som Jörgen har stött på längs vägen ut mot Brännäs, för att de inte skall komma runt krökarna på stigen och skrämma fågeln igen, då den går så att man inte ser den bakom en krök. Jag leder då upp dem i skogen till den utkiksplats som de andra står på. De tittar först några ögonblick i ki-

Foto: Jörgen Israelsson

karen på den och sedan monterar Jörgen upp den digitala fotoutrustningen och börjar fotografera duvan. Under tiden larmar så Lars ut fågeln med fullständig kod. Snart börjar telefonen att ringa hos honom samtidigt som vi andra ringer till personer som inte har larm och meddelar fyndet för dem. Efter ett tag så beslutar vi oss för att ta oss hemåt då det nu har börjat bli kyligt att stå där och se på fågeln, vi har ju nu stått och sett på den i ca 2 timmar. Vi lämnar så de andra och fågeln. När vi vandrar tillbaka mot parkeringen så möter vi de första fågelskådarna som bara sett larmet. På parkeringen har det växt till ca 10 bilar, men det var inget mot vad som skulle komma sedan. Vi åker hem, nöjda med vad vi "ställt" till med denna pingstdag. Väl hemma så ringer Göran Andersson och ber mig att rätta upp vägbeskrivningen på sörmlands-svaren, vilket jag gör efter det att jag ringt upp

Micke Nord för korrigerade vägbeskrivningen på Club300 svararen. Micke berättar då att de redan sitter i en bil på väg mot Brännäs i Oxelösund. Efter ett tag så kommer Thomas och Jörgen hem till oss och fikar, de kan då berätta att parkeringen håller på att fyllas på ordentligt och att de första Stockholmarna hade anlänt och att de mötte en del bilar med kryss på vägen. Medan vi sitter och fikar ringer det i Thomas mobil, det är en skådare i Nyköping som vi inte nått som undrar om vi vet att det setts en ny art i Sverige i Oxelösund, de hade sagt det på riksnheterna. Han fick då veta vad som gällde och begav sig även han på väg ut mot

Brännäs. Vi kunde sedan följa duvans göromål under kvällen tills det att den flög iväg och tog nattkvist. Fågeln var sedan kvar på platsen under både måndagen och halva tisdagen för att sedan vara borta. Sedan återupptäcktes den på fredagen den 8 juni och finns även kvar den 9. Under de här sista dagarna så är fågeln mycket rörlig i området och den kan hittas var som helst utmed stigen.

Om fågeln är spontan eller ej kan vi ju inte med säkerhet säga, men som upptäckare tycker man ju det, i varje fall när den har ett beteende som gör att det i varje fall inte kan uteslutas, jämfört med hur en turkduva är. Fågeln är inte behandlad varken hos rrk eller rk i skrivande stund.

Anki och Janne Gustafsson
Stjärnholm Solvidd
611 92 Nyköping

Rovfågelräkningen vid Horn 2001

Det tionde årets rovfågelräkning blev det i särklass bästa med hela 4573 ex. Mycket beroende på bra täckning under hela säsongen, säkert ett bra häckningsår och en makalös helg den 13 och 14 oktober med 1506 sträckande rovfåglar. Många arter slog rekord bl. Fjällvråk 883 ex, Sparvhök 1229 ex, Bivvråk 88 ex, Brun kärrhök 67 ex och Lärkfalk med 64 ex. Trots 1844 ex av Ormvråk så var det tio sämre än år 1995.

Augusti. Den 12:e startade räkningen med sträck av Bivvråk 11 ex, Sparvhök 3 ex, Fiskgjuse 2 ex och Brunkärrhök 3 ex. Bästa dagen var den 23:e med 86 ex, varav bl. Sparvhök 25 ex, Bivvråk 16 ex, Ormvråk 12 ex, Fiskgjuse 6 ex och Lärkfalk 3 ex. Den 19:e sträckte det bl. 11 Brun kärrhök och 9 Fiskgjuse. 11 rovfågelarter räknades in. Vindarna blåste mest från Sydost till Sydväst. I månaden 14 räkningsdagar, 78 timmar, 432 rovfåglar, snitt per timme 5,5 ex.

September Även i år en Brunglada och två Röda Glador, men ingen Pilgrimsfalk. Sparvhöken toppade med 424 ex följd av Ormvråk 354 ex. Havsörn med 87 ex, Lärkfalk 43 ex var bra och Fjällvråken började komma igång i slutet på

månaden med 89 sträckande. Bästa dagen den 29:e med 191 sträckande följd av den 6:e med 118 ex varav 89 Sparvhökar. Sista veckan började vindarna komma ifrån Nordväst till Nordost. Hela 15 rovfågelarter i september.

I månaden 21 räkningsdagar, 125 timmar, 1132 rovfåglar, snitt per timme 9 ex.

Oktober blev en rekordmånad med stort sträck av tre arter Ormvråk, Fjällvråk och Sparvhök. Den 14:e var det 901 sträckande, den 13:e 605 ex, den 20:e 370 ex, den 19:e 245 ex och under månaden fyra dagar till med över 100 sträckande "rovisar". I huvudsak vind mellan Sydväst och Nord, annars hade inte sträcket av rovfågel blivit så bra.

I månaden 18 räkningsdagar, 79,5 timmar, 3009 rovfåglar, snitt per timme 37,8 ex.

HORN 2001	Aug	Sep	Okt	Summa
Ormvråk	65	354	1425	1844
Bivvråk	49	39	-	88
Fjällvråk	-	89	794	883
Vråk sp	12	15	4	31
Sparvhök	127	424	678	1229
Duvhök	1	10	27	38
Fiskgjuse	48	16	-	64
Brun kärrhök	43	24	-	67
Blå kärrhök	1	10	15	26
Tornfalk	1	11	2	14
Stenfalk	-	5	6	11
Lärkfalk	21	43	-	64
Liten falk sp	-	1	-	1
Pilgrimsfalk	1	-	2	3
Glada	-	2	-	2
Brun glada	-	1	-	1
Havsörn	63	87	53	203
Kungsörn	-	1	3	4
Summa	432	1132	3009	4573

Andra intressanta observationer och sträckare var Storlom 20 ex, Trana 1200 ex, Gök 7 ex, Ringduva 8017 ex, Skogsduva 39 ex, Turkduva 1 ex, Råka 15 ex, Större hackspett 43 ex, Mindre hackspett 7 ex, Ladusvala 8700 ex, Hussvala 1920 ex, ROSENSTARE 1 ex, Kungsfiskare 2 ex, Sädessärla 1200 ex, Gulärla 151 ex, FORSÄRLA 1 ex, Dubbeltrast 96 ex, Varfågel 4 ex, Skägges 156 ex, Ortolansparv 1 ex, Lappsparv 4 ex, Orre 1 ex, Stenknäck 18 ex, Domherre 174 ex, Korsnäbb sp 112 ex, Mindre korsnäbb 40 ex, Bo-Bergfink 53600 ex, Steglits 29 ex, Gråsiska 6010 ex, Grönsiska 521 ex och Hämpling 318 ex.

ALLA årets rovfågelräknare ska ha ett stort tack.

/Jan Karlsson

Skåda fågel vid Stensjön – förenat med fara?!

Alla fågelskådare vet att i samband med själva skådningen, så finns det så mycket annat man kan få uppleva och med det själva känslan att få vara lite ”ett med naturen”. Och det är väl nå t sånt som jag nu skulle vilja dela med mig av. Samtidigt så känner jag ett visst ansvar för mina kända och okända skådarvänner och vill med följande historia också göra er observanta om en eventuell fara.

Det finns en del saker som får mig att tveka och kanske välja en annan plats för mitt fritidsutövande. T.ex. en argsint tjur, visserligen innanför ett stängsel, men det kändes ändå inte som tillräckligt, vid ett tillfälle vid Eriksberg utanför Katrineholm, för några år se´n. Att bli omringad av ett gäng nyfikna kvigor och en tjur vid Horn förra hösten, var inte heller så kul. Och nu, så blev jag tvungen att göra det igen.

Den 20:de oktober, hade jag mellan kl. 9 och 15 varit vid just Horn och tittat på rovfågelsträck. Det var väl inte en av de stora rekorddagarna, men jag tror att det räknades in över 350 individer och själv har jag då aldrig tidigare sett så många ormvråkar i mitt tubfält, samtidigt. Sträckbevakningen vid Horn är faktiskt ett riktigt trevligt inslag på hösten. För mig som ibland kan vara en väldigt ”snacksalig” person, så vet jag ju med säkerhet, att det alltid finns någon där, som jag kan ”slänga” några ord med och höra lite ”skådar-skvaller”.

När det var dags att åka hem till Flen igen, efter en dags lyckad fågelskådning och socialt umgänge, så bestämde jag mig för att åka via Stensjön som ligger utanför Katrineholm (inte så långt från Eriksberg, faktiskt). Väl framme så parkerade jag bilen nere i en svacka, där en å som rinner mot själva sjön, korsar vägen. Klockan var ganska mycket och så mycket till fågelliv var det inte att tala om, men några Bergfinkar och en ganska stor trastflock upptog mitt intresse, när jag såg något mörkt

komma upp ur diket ca. 10 meter ifrån mig. Jag vände blicken mot det för att se vad det var och upprest på sina bakben satt där en mink och stirrade på mig. Snart kilade den ner i diket igen (för mig ett normalt beteende hos minkar). Själv blev jag lite nyfiken på vart den hade tagit vägen, (är ganska vanligt förekommande hos mig), så jag gick fram till diket och hittade den i ett håll i marken, men nu fräste den ilsket åt mig, så jag beslutade mig för att lämna den ifred, gick tillbaka till tuben vid bilen och fortsatte att titta på trastarna. Strax så dök den ”lille krabaten” upp igen, men denna gång fräste den åt mig och började så sakteliga röra sig i riktning mot mig. (Vem har sett en mink göra så?) Jag tog till ett gammalt beprövat trick, i andra sammanhang, att stampa med fötterna i backen, men detta gav bara motsatt effekt. Istället för att fly, blev den ännu argare och jag såg att den verkligen riktade all sin ilska mot mig, så jag fattade ett hastigt beslut och satte mig i trygghet i bilen.

Jag har då aldrig varit med om något liknande tidigare och vem vet vilket rov denna mink kommer att jaga hädanefter. Själv hade jag väl kunnat fylla upp en stor del av hans vinterförråd. Kanske är inte hans existens inte ett hot för fåglarna i området längre, utan för fågelskådarna. I så fall kan man ju säga, att jag har gjort en omedveten insats för att förbättra livssituationen för fåglarna vid Stensjön.

Katarina Boström, Flen

Gässen i Sörmland hösten-vintern 2000-2001

Här följer en sammanställning av de rastande gässen i Sörmland under perioden september 2000 till januari 2001. Samtliga rapporter är från Sörmlands rapportområde, vilket omfattar landskapet Sörmland utom Södertörn.

Agne Swenzén

På ett möte med FSO och Fågelklubbarna i Sörmland beslutades att göra ett försök att räkna alla rastande gäss under hösten. Ett upprop gjordes även i *Sörmlandsvararen* vilket innebar att rapporteringen blev mycket bra. Hela underlaget till sammanställningen har hämtats från Sörmlandsvararen. Inventeringarna genomfördes på de internationella inventeringsdagarna och har inrapporterats till Wetlands Internationella gåsdatabas via Leif Nilsson på Ekologihuset i Lund, som tillsammans med Åke Andersson, Jägarna är de som håller i de svenska gåsräkningarna. Inventeringsdagarna är förlagda till helgen närmast den 15 för varje månad.

Kort om vädret under den aktuella perioden
Uppgifterna är hämtade från SMHI's hemsida, www.smhi.se

Septembervädret dominerades av högtryck med övervägande vackert och många soliga dagar. Nätterna var dock relativt kalla och det var nattfrost långt ner i landets södra delar. På flera håll blev september den soligaste någonsin. Månaden blev också extremt nederbördsfattig i delar av östra Svealand och Götaland.

Oktober fortsatte med mild och fuktig luft. Ett mäktigt högtryck med centrum över Ukraina och ett lågtryck vid Brittiska öarna medförde att flera områden med regn och dimma drog upp över Sverige i den sydliga luftströmmen. Efter en mycket blöt avslutning sattes flera nederbördsrekord.

Den milda luften med nederbördsområden fortsatte att strömma in över landet även i november, som därmed blev den varmaste som någonsin uppmätts i norra Götaland och Svealand. Stora regnmängder uppmättes på flera platser i Sverige och i vårt område fick vi cirka tre gånger den normala novembernederbörden. Ett nytt novemberrekord i nederbörd för Sverige som helhet uppmättes också i Röjdsåsen i Värmland med hela 292 mm.

Januari bjöd på omväxlande mycket mildt och lite kallare perioder, med både snö och högtryck.

Troligen är de flesta större flockarna av rastande gäss i Sörmland med i sammanställningen, men om du känner till gåsflockar som inte finns redovisade i tabellerna, hör då gärna av dig så kan jag vidarebefordra dessa.

Resultaten från de svenska inventeringarna finns också tillgängliga på Internet, där de nya inventeringarna kommer att läggas in kontinuerligt allteftersom rapporterna kommer in. Adressen är www.darwin.biol.lu.se/zooekologi/waterfowl/index.htm. Här kan man också ladda hem äldre rapporter.

Tabell 1: Rastande gäss i Sörmland september 2000

Lokal	Dag	Grågås	Kanadagås	Sädgås	Bläsgås
Tullgarn	16-sep	3550	-	1	-
Marsäng	17-sep	450	-	-	-
Horn	17-sep	115	-	2	-
Lövsund	17-sep	30	-	-	-
Lindö	17-sep	135	6	-	-
Söderfjärden	17-sep	2422	400	-	4
Klinglöt	17-sep	-	-	80	-
Närsjöfjärden	17-sep	90	-	-	-
Öljaren	17-sep	-	66	-	-
Kolsnaren	17-sep	-	4	-	-
Vingåkersslätten	17-sep	-	2	-	-
Skåraviken	17-sep	-	95	4	-
Näsaren	17-sep	320	0	-	-
Stensjön	17-sep	1180	10	-	-
Floda	17-sep	2	-	-	-
Totalsumma		8294	583	87	4

Tabell 2: Rastande gäss i Sörmland oktober 2000

Lokal	Dag	Grågås	Kanadagås	Bläsgås	Spetsb.gås	Vitkindad gås
Strandstuviken	15-okt	630	150	2	2	35
Arnö	15-okt	-	50	-	-	-
Nyköpings hamn	15-okt	-	92	-	-	-
Horn	15-okt	258	62	-	-	-
Marsviken	15-okt	-	-	-	-	34
Norasjön	15-okt	358	-	-	-	30
Tullgarn	15-okt	1230	-	9	-	-
Länna	15-okt	-	180	-	-	-
Peterslund	15-okt	100	-	-	-	-
Barvalappen	15-okt	30	-	-	-	-
Kolsnaren	15-okt	-	30	-	-	-
Vingåkersslätten	15-okt	-	200	-	-	-
Gäringsjön	15-okt	-	70	-	-	-
Näsaren	15-okt	284	23	-	-	-
Totalsumma		2890	857	11	2	99

Tabell 3: Rastande gäss i Sörmland november 2000

Lokal	Dag	Grågås	Kanadagås	Sädgås	Bläsgås	Vitkindad gås	Prutgås
Gorsingeholm	12-nov	4	254	-	-	38	-
Erkan	12-nov	4	110	-	-	-	-
Marsviken	12-nov	-	-	-	-	47	-
Mörkö	12-nov	400	-	1	45	10	1
Svanviken	12-nov	-	248	-	-	2	-
Strandstuviken	12-nov	1	-	-	-	-	-
Stenkvistafälten	12-nov	1	300	-	-	-	-
Näsaren	12-nov	0	0	-	-	-	-
Stensjön	12-nov	-	38	-	-	-	-
Fiskeboda	12-nov	-	3	-	-	-	-
Öljaren	12-nov	-	10	-	-	-	-
Gäringsjön	12-nov	-	75	-	-	-	-
Totalsumma		410	1038	1	45	97	1

Tabell 4: Rastande gäss i Sörmland januari 2001

Lokal	Dag	Grågås	Kanadagås	Sädgås
Nyköpings Hamn	13-jan	-	3	-
Lövsund	14-jan	-	4	-
Sätterstamaden	13-jan	2	-	-
Tullgarn	14-jan	-	-	4
Totalsumma		2	7	4

Agne Swenzén
Skänegatan 5
641 36 Katrineholm
agne.swenzen@logicom.com

Naturbokhandeln

**Kikare • Natur- och fågelböcker • CD • CD-rom
Video • Artlister • Fröautomater m.m. – till lågpris!!**

Vi finns på "nätet", med nyheter, de bästa kikarpriserna, boksortimentet m.m. <http://www.sofab.se>
Men du är förstås också välkommen att skriva, fasa eller ringa till oss för kataloger och information, eller att besöka vår butik på Öland.

Naturbokhandeln
Sveriges Ornitologiska Förening
Stenåsa, 380 62 Mörbylånga
Tel: 0485-44100 – Fax: 0485-44142
E-mail: order@naturbokhandeln.sofab.se

Ganska aktuella observationer i Sörmland utom Södertörn

1 april - 30 september 2001

*Notera att nedanstående listade observationer har sammanställts från rapporter inkomna till sörmlandssvararen. De har alltså ännu inte granskats av Regionala rapportkomitén (Rrk) och kan vara behäftade med fel. Denna sammanställning bör alltså inte refereras utan vi hänvisar istället till årssammanställningen som publiceras av Rrk i FiS. Fåglar märkta med * ska beskrivas, helst på SOF's raritetsblankett.*

Struts 1 frispringande S Bettna, NV Nyköping 24.9.

Vitnäbbad islom* 1 2k Femörehuvud, S Oxelösund 25.4. Möjligen samma som sågs i Hummelvik i mars.

Skäggdopping Imponerande 900 ex i Öljaran, Julita, N Katrineholm 11.8 och ca 1000 ex på samma plats 16.9.

Mindre sångsvan 1 ad sträckande Bergshammars Västergård, Nyköping 1.4 och 1 rastande Strandstuviken, SO Nyköping 18.4.

Mindre Sångsvan. Foto: Jörgen Israelsson

Tundrasädgås 2-3 ex Stensjön, St.Malm, Katrineholm 18-26.4 samt 1 ex Åkersavtaget, Länna, Strängnäs 27.9.

Spetsbergsgås Totalt 11 ex från 8 lokaler under april. Inga höstobservationer.

Fjällgås 1-3 individer har setts i Nyköpingsområdet under hela våren och sommaren med sista datum 16.9. Minst 2 av dessa var märkta. Dessutom 1 ex överflygande Solö, Fogdö, Strängnäs 30.9 samt 1 märkt Tullgarnsnäs, Södertälje 9.6.

Snögås 2 ad Hägnäsviken, Tullgarn, Trosa 18.9.

Prutgås 1 ex Strandstuviken, Nyköping 30.6.

Mandarinand 1 hane Maren, Södertälje 9.4.

Ejder 1 hane Eksågstornet, Söderfjärden, Strängnäs 30.4-1.5.

Praktejder 1 ad hane Hävringe, Oxelösund 10-16.4 och sannolikt samma individ vid Grässkären, Oxelösund 30.4.

Alförrädare 1 hona O Nynäs, Studsvik, Nyköping 23.4.

Alfågel 1 par Knutstorps viltvatten, Katrineholm 1.5.

Brunglada 1 ex Aspö k:a, Strängnäs 12.6, 1 ex mot SV Bergshammars Västergård, Nyköping 8.8, 1 ad infarten Tullgarns slott, Trosa 26.8, 1 juv sträckande Horn, Nyköping 15.9 samt 1 äldre 2-3 km S Nyköpingsbro utmed E4an Nyköping 16.9.

Glada Glädjande nog genomfördes i år en lyckad häckning i de södra delarna av landskapet med en flygg unge. Dessutom 1 ad Pilkrogsviken, Järna 1.8.

”Stängshök” 1 hona Vagnhäradsavfarten E4:an NO Nyköping 2.7 samt 1 ex sträckande Hartsö-Enskär fstn, NO Nyköping 17.9.

Ängshök Inte mindre än 9 fåglar från 7 lokaler inrapporterade. Dock inget som direkt tyder på häckning.

Mindre skrikörn* 1 ex sträckande Strandstuviken, Nyköping 11.8.

Aftonfalk 1 ad hona Hartsö-Enskär fstn, NO Nyköping 24.5, 1 ad hane Brannäs, NO Oxelösund 30.5 samt 1 ad hona Valnaren, Länna, S Strängnäs 31.5-4.6.

Jaktfalk* 1 juv jagande Marsång, SV Oxelösund 26.9.

Pilgrimsfalk Dryga 20-talet observationer från perioden. Fortfarande vår- och höstfynd men inga indicier om häckning.

Vaktel Svårbedömt antal men ca 50 spelande fåglar. Arten planteras numera ut regelbundet så det är naturligtvis omöjligt att avgöra hur många som egentligen är spontana och hur fyndbilderna ser ut.

Småfläckig sumphöna 12 spelande individer vilket får anses skapligt.

Mindre sumphöna* 1 spelande Valnaren, Länna, S Strängnäs 29.5-5.6 samt 1 spelande Simsjön, Gnesta 14-15.6.

Kornknarr 12 spelande individer under perioden.

Skårfläcka 1 ex sträckande mot SV Femöre huvud, Oxelösund 1.5.

Rödvingad vadarsvala* 1 ex Valnaren, Länna, S Strängnäs 4.6.

Fjällpipare Bergshammars Västergård, V Nyköping står ut som en bra lokal för arten då det rastade 13 ex 13.5 samt 1 hona, 2 hanar samt 1 2k den 16.5. Dessutom 3 ex Estlöt, Sätterstamaden, NO Nyköping 24.5.

Sandlöpare Ett inlandsfynd i form av 1 ex Ålsätters viltvatten, V Katrineholm 10.8. Övriga fynd är från kusten i form av 1 ex Garkast, Hartsö-örkipelagen, NO Nyköping 24.7, 1 sträckande Hartsö-Enskär fstn, NO Nyköping 5.8 och 1 rastande på samma lokal 6-7.8, 3-5 rastande Vattungarna, S Hävringe, Oxelösund 8-21.8 samt hela 9 rastande på den sistnämnda lokalen 19.8. Även 1 ex Strandstuviken, Nyköping 2.9. Trots att Strandstuviken är en kustlokal är arten förvånansvärt ovanlig där.

Skärnsnäppa Högsta noteringarna från perioden är >100 ex Garkast, Hartsöörkipelagen, NO Nyköping 16.4, 210 ex Vattungarna, Oxelösund 3.4 samt 150 ex på sistnämnda lokalen 10.4.

Kärrensnaippa Vid ett par tillfällen under sensommaren konstaterades bra vadarsträck i det yttre kustbandet med exempelvis 425 sträckande kärrensnaippor Högskår, skärgården, Oxelösund 19.7 och 500 sträckande Hartsö-Enskär fstn, Nyköping 9.8.

Myrsnäppa 1-3 ex Strandstuviken, Nyköping 26.5-6.6.

Dubbelbeckasin 1 stött Skavstaavfarten, Nyköping 3.5 och därefter spelande där 4-9.5. Även 1 ex

spelande Ålsätters viltvatten, V Katrineholm 9.5. **Mindre gulbena*** 1 ex alternerande mellan Strandstuviken och intilliggande Snäckviken, SO Nyköping 23-25.5. Första sörmländska fyndet av denna sällsynta amerikanska gäst.

Smalnäbbad simsnaippa 1 ex Torps viltvatten, SV Flen 20.5, 1 ex Snäckviken/Strandstuviken Nyköping 23-25.5, 2 ex Brannäs, NO Oxelösund 29-30.5, 1 ex Strandstuviken, Nyköping 14.7, 1 ex Vattungarna, S Hävringe, Oxelösund 16.8, 1 ex i vinterdräkt Gräskären, V Hävringe, Oxelösund 17.8 samt 1 juv rastande Marsäng, SV Oxelösund 22-23.9.

Dvärgmåsar En av årets mer intressanta iakttagelser var den koncentration av dvärgmåsar som uppdagades i sjön Öljaren norr om Katrineholm efter friska västvindar under sensommaren. Som mest sågs 500 rastande 30.7-1.8. Även "många" 4.8 på samma lokal. Återstår att se om detta var en tillfällighet eller ett årligen återkommande fenomen vid "rätt" väder. Det har ju ett par år varit känt att det tidvis passerar ett dvärgmåssträck genom intilliggande Hjälmaren och att dessa regelbundet viker av söderut mot just Öljaren. Notera även att det sedan länge är känt med stora senhöstkonzentrationer av storskrake på lokalen samt att det i år även uppmärksammades mängder med skäggdoppingar enligt ovan.

Gråtrut x vittrut 1 ungfågel av denna hybrid vid Bergshammars Västergård, Nyköping 19.4.

Kentsk tärna 1 ad sträckande Hartsö-Enskär fstn, Nyköping 6.8, 1 ad Strandstuviken, Nyköping 6.8 och 1 ad Vattungarna, S Hävringe, Oxelösund 21.8.

Silvertärna Hela 5000 sträckande Hartsö-Enskär fstn, NO Nyköping 9.8.

Småtärna 1 sträckande Hartsö-Enskär fstn, SO Nyköping 9.8.

Svarttärna Enstaka rastande Öljaren, Julita, N Katrineholm 30.7 i samband med koncentrationen av dvärgmåsar som nämns ovan.

Turturduva 1 ex Thamsvillan, Oxelösund 10.5.

Spetsstjärtad duva* 1 ex Brannäs, NO Oxelösund 3-11.6. Första fyndet i Sverige av denna amerikanska duva väckte viss spontanitetsdebatt. Rör det sig om en kompis till strutsen ovan eller om en äkta immigrant?

Lappuggla Andrahandsuppgift om 1 ex 2,7 mil S Nyköpings bro utmed E4:an S Nyköping 5.9.

Tornseglare Hela 70000 sträckande i Kiladalen, V Nyköping 1-15.8.

Kungsfiskare 14 fynd från 11 lokaler. Mest fynd från sträcktider och ingen häckning.

Härfågel 1 överflygande E4:an V Nyköpingsbro, Nyköping 16.4, 1 ex Enhörna, Södertälje 27.4 samt 1 ex N Stjärnholm, Oxelösund 18.5.

Tretåig hackspett 1 hane Kalkbro, Åkers bergslag, Strängnäs 10.4, 1 hona N Stavsjö, Kolmården, Nyköping 3.9 samt 1 hane ringmärkt Hartsö-Enskär fstn, Nyköping 30.9.

Citronärsla* 1 hane Sjösaviken, Nyköping 8.5 och 1 hontecknad rastande Marsäng, Oxelösund 23.9.

Forsärsla Häckningar genomförda på två lokaler i Eskilstunatrakten. Utöver dessa 1 ad hona Tovastugan, Nyköpingsån Nyköping 1.4, 1 ad hane Horn, Nyköping 18.8 samt 1 ex Gorsingeholm, Strängnäs 23.9. Sensationellt resultat för denna för Sörmland normalt så rara art.

Engelsk sädesärsla* 1 hane Strandstuviken, Nyköping 1.5.

Ringrast 1 hane "Stigtomtarakan", NV Nyköping 8.4, 1 hane Mimers väg/Björkbacken, Katrineholm 9-13.4, 1 ex Arnö, Nyköping 10.4, 1 hane Stensjön, St.Malm, Katrineholm 15.4, 1 hane Ericsson ///, Katrineholm 20.4, 1 hane Horn, O Nyköping

Forsärsla. Foto: Leif Nyström

22.4 samt 1 hane Bergshammars Västergård, V Nyköping 29.4.

Flodsångare Endast 4 sjungande individer: 1 ex Gäringesjön, Vingåker 31.5, 1 ex Båtslipen, Sundbyholm, Eskilstuna 4.6, 1 ex Duveholms vårdshus, Katrineholm 6-9.6 samt 1 ex sjungande Pålsundet, Mörkö, Södertälje 21.6.

Vassångare* 1 ex Sandasjön, N Mörkö, Södertälje 4-11.6.

Busksångare* 1 ex 400 m S Täckhammars bro, N Nyköping 26.5, 1 ex Stadsfjärden, Arnö, Nyköping 8.6 samt 1 ex Gåsinge kyrka Gnesta 16-17.6.

Lundsångare* 1 sjungande Slottsparken, Tullgarn, Trosa 6.6.

Mindre flugsnappare 1 ex Tullgansnäs, Trosa 30.5, 1 2k hane Tullgansnäs, Trosa 3-4.6 samt 1 ex Herrgårdsgatan Nyköping 20.6.

Sommargylling 1 2k hane sjungande 05.50 Tullgansnäs samt sannolikt samma ex 06.45 i Slottsparken, Trosa 6.6.

Lavskrika En andrahandsuppgift om en "möjlig" i Ryssbergen, Nyköping 17.9.

Råka Ett sommarfynd i form av 1 ad SV St.Eskils kyrkogård, Eskilstuna 20.6.

Rosenstare* 1 juv Horn, O Nyköping 4-10.9.

Gråsiska "cabaret" 40 ex Solö, Fogdö, Strängnäs 23.9, 3 respektive 4 ringmärkta Hartsö-Enskär fstn, Nyköping 27.9 respektive 28.9 samt 1 ex Visen, Vingåker 28.9.

Den Engelska sädesärslan vid Strandstuviken.

Foto: Jörgen Israelsson

Rosenstaren vid Horn. Foto: Jörgen Israelsson

Snösiska Endast ett fynd från denna period: 1 ex Visen, Vingåker 30.9.

Bändelkorsnäbb Trenden med tidiga höstfynd men inga därefter håller i sig: 1 sträckande Stjärnholm, Solvidd, Oxelösund 14.8, 4 sträckande Bergs-

hammars Västergård, Nyköping 17.8 samt 2 sträckande Stjärnholm, Solvidd, Oxelösund 18.8.

Tallbit Efter senaste årens invasioner blev det denna höst endast 1 sträckande Brannäs, NO Oxelösund 23.9.

Videsparv 1 rastande Trädgårdsskär, Lacka skärgård, Trosa 22.9.

Göran Andersson
Skötselansvarig för
Sörmlandssvararen

Enskärsnytt

Att Enskär, där Hartsö-Enskär fågelstation är belägen, är en ö i förändring har väl knappast undgått läsare av Fåglar i Sörmland. Det påbörjade röjarbetet har under 2001 fortsatt med oförminskad styrka. Under vårvintern gjordes ett par besök med motorsågar. Därefter har punktinsatser gjorts i samband med start av verksamheten och under hela hösten. Då vädrets makter inte varit på vår sida, har dessvärre inte allt hunnits med enligt planerna. Huruvida detta kommer att hinnas med under vintern är givetvis beroende på väder och isläge. Ambitionen är att hinna med det innan fågelskyddet träder i kraft på Enskär (1/2).

I samband med att verksamheten startade för hösten sattes ett elstängsel upp för att effektivare hålla tjuvar, älgar och rådjur utanför nätområdet. Det verkar ha fungerat mycket väl under hösten, och togs sedan ner efter avslutad ringmärkning.

/Göran Altstedt

En nöjd Ola Jonsson vid det nyuppsatta elstängslet på Enskär. Foto: Göran Altstedt

Vill du jobba på fågelstation?

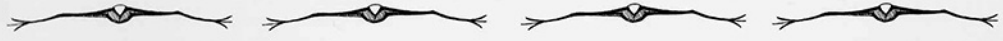
Genom idéellt arbete som ringmärkare eller assistent på vår "egen" fågelstation kan du göra en ovärderlig insats för fågelforskningen. Som assistent behöver du inte vara fågelexpert, men du ska gilla fåglar.

Det går även utmärkt att förlägga föreningsexkursioner till ön (transportkostnad cirka 100 kr/person vid 12 deltagare). Logi sker lämpligen i tält.

Fågelstationen är belägen på ön Enskär i Hartsöarpilagens södra del som en sista utpost mot det öppna havet. Stationen drivs av FSO och verksamhet har här bedrivits sedan 1965.

För mer information kontakta Lennart Wahlén, 0155-215711.

Du kan också stödja verksamheten genom att köpa stationens T-shirts, dekaler och fågelholkar.

Rapportera dina obsar!

Ring Sörmlandssvararen för att få besked om senaste nytt i de Sörmländska markerna eller de lokala fågelföreningarnas exkursioner och möten. Svararen drivs av Regionala rapportkommittén (Rrk) som är en arbetsgrupp inom FSO. Rapporterar du till Sörmlandssvararen kommer dina obsar direkt till Rrk:s fågelrapport. Inkommande information om känsliga och hotade arter/häckningar behandlas konfidentiellt och registreras endast som ett underlag för fågelskyddsarbetet och utläses ej på svararen.

Skötselansvarig för Sörmlandssvararen är Göran Andersson (0157-13510). Kontakta Göran om du har frågor, sunpunkter eller vill göra felanmälan.

OBS! Rapportera dina obsar gör du på tel: 0157-10846

**RIKSINVENTERINGSART
FÖR 2001 ÄR FISKGJUSE
GLÖM INTE RAPPORTERA!**

RAPPORTMOTTAGARE:
Rrk Sörmland, Håkan Lernefalk
Storgatan 16A, 641 45 Katrineholm
0150-511 34
hakan.lernefalk@swipnet.se

Wanted

